

Brussell, 24 ta' Awwissu 2022
(OR. en)

Fajl Interistituzzjonali:
2022/0252(NLE)

11896/22
ADD 1

ASIE 60	TELECOM 344
COASI 131	RECH 471
CONOP 75	CLIMA 407
COTER 208	ENER 401
POLCOM 99	TRANS 535
SUSTDEV 145	TOUR 56
PI 104	EDUC 293
GENDER 135	CULT 88
JAI 1101	ENV 810
MIGR 234	POLMAR 46
COHAFA 79	SAN 489
COHOM 91	AGRI 380
CODRO 1	EMPL 311
COMPET 657	STATIS 36

PROPOSTA

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	24 ta' Awwissu 2022
lil:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
Nru dok. Cion:	COM(2022) 425 final - ANNEX
Sugġett:	ANNEX tal- Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill dwar il-konklużjoni, f'isem l-Unjoni Ewropea, tal-Ftehim Qafas ta' Sħubija u Kooperazzjoni Komprensivi bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naħa waħda, u r-Renju tat-Tajlandja, min-naħa l-oħra

Id-delegazzjonijiet isibu meħmuż id-dokument COM(2022) 425 final - ANNEX.

Mehmuż: COM(2022) 425 final - ANNEX

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 23.8.2022
COM(2022) 425 final

ANNEX

ANNESS

tal-

Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill

**dwar il-konklużjoni, f'isem l-Unjoni Ewropea, tal-Ftehim Qafas ta' Shubija u
Kooperazzjoni Komprensivi bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn
naha waħda, u r-Renju tat-Tajlandja, min-naha l-oħra**

ANNESS

FTEHIM QAFAS
TA' SHUBIJA U KOOPERAZZJONI KOMPENSIVI
BEJN L-UNJONI EWROPEA
U L-ISTATI MEMBRI TAGHHA, MINN NAHA WAHDA,
U R-RENU TAT-TAJLANDJA, MIN-NAHA L-ORRA

L-UNJONI EWROPEA, minn hawn 'il quddiem imsejha “l-Unjoni” jew “l-UE”,

u

IR-RENJU TAL-BELĠJU,

IR-REPUBBLIKA TAL-BULGARIJA,

IR-REPUBBLIKA ĊEKA,

IR-RENJU TAD-DANIMARKA,

IR-REPUBBLIKA FEDERALI TAL-ĠERMANJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-ESTONJA,

L-IRLANDA,

IR-REPUBBLIKA ELLENIKA,

IR-RENJU TA' SPANJA,

IR-REPUBBLIKA FRANĊIŻA,

IR-REPUBBLIKA TAL-KROAZJA,

IR-REPUBBLIKA TALJANA,

IR-REPUBBLIKA TA' ĊIPRU,

IR-REPUBBLIKA TAL-LATVJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-LITWANJA,

IL-GRAN DUKAT TAL-LUSSEMBURGU,

L-UNGERIJA,

IR-REPUBBLIKA TA' MALTA,

IR-RENTU TAN-NETHERLANDS,

IR-REPUBBLIKA TAL-AWSTRIJA,

IR-REPUBBLIKA TAL-POLONJA,

IR-REPUBBLIKA PORTUGIŻA,

IR-RUMANIJA,

IR-REPUBBLIKA TAS-SLOVENJA,

IR-REPUBBLIKA SLOVAKKA,

IR-REPUBBLIKA TAL-FINLANDJA,

IR-RENGU TAL-IZVEZJA,

l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea, minn hawn 'il quddiem imsejha "l-Istati Membri",

minn naħa,

u

IR-RENGU TAT-TAJLANDJA, minn hawn 'il quddiem imsejjah "it-Tajlandja",

min-naħa l-oħra,

minn hawn 'il quddiem imsejhin flimkien "il-Partijiet",

WAQT LI JIKKUNSIDRAW ir-rabtiet tradizzjonali ta' hbiberija bejn il-Partijiet u r-rabtiet storiċi, politiċi u ekonomiċi mill-qrib li jagħqduhom;

WAQT LI JAGHTU importanza partikolari lin-natura komprensiva tar-relazzjoni reċiproka tagħhom;

WAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID ir-rabta tagħhom mal-prinċipji demokratiċi u mad-drittijiet tal-bniedem u mal-libertajiet fundamentali kif stabbiliti fid-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem, adottata mill-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti (AGNU) fl-10 ta' Diċembru 1948, u strumenti internazzjonali rilevanti oħra tad-drittijiet tal-bniedem;

WAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID ir-rabta tagħhom mal-prinċipji tal-istat tad-dritt u tal-governanza tajba, u x-xewqa tagħhom li jippromwovu l-progress ekonomiku u soċjali għall-popli tagħhom, filwaqt li jqisu r-rekwiżiti tal-protezzjoni ambjentali u l-prinċipji tal-iżvilupp sostenibbli, kif ukoll l-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli, adottata mir-Riżoluzzjoni tal-AĠNU Nru 70/1 tal-25 ta' Settembru 2015;

WAQT LI JIRRIKONOXXU l-istatus tat-Tajlandja bħala pajjiż li qiegħed jiżviluppa u filwaqt li jqisu l-livelli rispettivi ta' żvilupp tal-Partijiet;

WAQT LI JIRRIKONOXXU l-htieġa li jiġu promossi kemm il-kunċetti kif ukoll l-oġettivi tan-nonproliferazzjoni kif ukoll tad-diżarm permezz ta' strumenti internazzjonali u reġjonali rilevanti sabiex jiġi miġġieled il-periklu kkawżat mill-armi ta' qerda massiva (AQM). L-adozzjoni b'konsens tar-Riżoluzzjoni 1540 (2004) tal-Kunsill tas-Sigurtà tan-Nazzjonijiet Uniti (KSNU) tissottolinja l-impenn tal-komunità internazzjonali kollha fil-ġlieda kontra l-proliferazzjoni ta' tali armi. Fit-12 ta' Diċembru 2003, il-Kunsill Ewropew adotta Strategija kontra l-Proliferazzjoni tal-Armi ta' Qerda Massiva, u fis-17 ta' Novembru 2003 il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea adotta politika tal-Unjoni Ewropea dwar l-integrazzjoni tal-politiki ta' nonproliferazzjoni fir-relazzjonijiet tal-Unjoni ma' pajjiżi terzi. It-Tajlandja, bħala membru tal-Assoċjazzjoni tan-Nazzjonijiet tax-Xlokk tal-Asja (ASEAN), hija firmatarju fundatur tat-Trattat dwar Żona Hielsa mill-Armi Nukleari fl-Asja tax-Xlokk, li ġie ffirmat f'Bangkok fil-15 ta' Diċembru 1995;

BILLI l-Partijiet jirrikonoxxu r-rabtiet bejn id-diżarm, il-kontroll tal-armi, il-paċi u s-sigurtà, u l-iżvilupp, u jinnotaw li kooperazzjoni aktar mill-qrib bejn il-Partijiet fil-promozzjoni tal-implimentazzjoni tal-istrumenti internazzjonali rilevanti tista' twassal għal progress lejn l-ilħuq tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (SDGs) tan-NU u dinja aktar sigura;

BILLI l-Partijiet iqisu t-terroriżmu bħala theddida għas-sigurtà globali u jixtiequ jintensifikaw id-djalogu u l-kooperazzjoni tagħhom fil-ġlieda kontra t-terroriżmu, f'konformità mar-risoluzzjonijiet rilevanti tal-KSNU, b'mod partikolari r-Risoluzzjoni 1373 (2001) tal-KSNU, il-Partijiet jafferrew mill-ġdid li r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem għal kulhadd u għall-istat tad-dritt huma l-bażi fundamentali għall-ġlieda kontra t-terroriżmu;

WAQT LI JERĠĠHU JAFFERMAW li l-aktar reati serji li jhassbu l-komunità internazzjonali kollha kemm hi ma jistgħux jibqgħu mhux ikkastigati u li l-prosekuzzjoni effettiva kontra tagħhom trid tiġi żgurata billi jittiehdu miżuri fil-livell nazzjonali u billi tissaħħaħ il-kooperazzjoni globali;

WAQT LI JERĠĠHU JAFFERMAW id-determinazzjoni għall-ġlieda kontra reati serji ta' thassib internazzjonali;

WAQT LI JIRRIKONOXXU l-importanza tal-Ftehim ta' Kooperazzjoni li ġie ffirmat fis-7 ta' Marzu 1980 bejn il-Komunità Ekonomika Ewropea u l-Indoneżja, il-Malażja, il-Filippini, Singapore u t-Tajlandja – pajjiżi membri tal-ASEAN, u tal-protokoll ta' adeżjoni sussegwenti tiegħu;

WAQT LI JIRRIKONOXU l-importanza li jsahhu r-relazzjoni eżistenti bejn il-Partijiet bil-hsieb li jtejbu l-kooperazzjoni bejniethom, u l-impenn komuni tagħhom li jikkonsolidaw, iqawwu u jiddiversifikaw ir-relazzjonijiet tagħhom f'oqsma ta' interess reċiproku fuq il-bażi tar-rispett għas-sovranità, l-ugwaljanza, in-nondiskriminazzjoni, ir-rispett għall-ambjent naturali u l-benefiċċju reċiproku;

WAQT LI JIRRIKONOXU li t-Tajlandja u l-Unjoni Ewropea għandhom l-aspirazzjoni komuni li jiksbu emissjonijiet effiċjenti fir-rizorsi, inkluzivi, innovattivi, netti zero u ekonomiji ekoloġiċi, u li l-iskambju ta' esperjenzi fl-implimentazzjoni tal-politiki domestiċi tagħhom jista' jtejjeb l-eżiti tagħhom u jhaffef it-twettiq tal-SDGs tan-NU;

WAQT LI JESPRIMU l-impenn shih tagħhom li jippromwovu l-iżvilupp sostenibbli fid-dimensjonijiet kollha tiegħu, inkluzi l-protezzjoni ambjentali u l-kooperazzjoni effettiva għall-glieda kontra t-tibdil fil-klima u l-implimentazzjoni effettiva tal-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima (UNFCCC), adottata f'Rio de Janeiro fid-9 ta' Mejju 1992, u l-Ftehim ta' Pariġi, adottat f'Pariġi fit-12 ta' Diċembru 2015, kif ukoll il-promozzjoni u l-implimentazzjoni effettivi ta' standards tax-xogħol u soċjali rikonoxxuti internazzjonalment;

WAQT LI JIŻGURAW f'dan ir-rigward li hadd ma huwa se jithalla jibqa' lura;

WAQT LI JENFASIZZAW l-importanza tal-approfondiment tar-relazzjonijiet u l-kooperazzjoni f'oqsma bħall-migrazzjoni;

WAQT LI JIKKONFERMAW ix-xewqa tagħhom li jsahhu, f'konformità shiha mal-attivitajiet imwettqa f'oqfsa reġjonali, il-kooperazzjoni bejn iż-żewġ Partijiet, ibbażata fuq valuri komuni u fuq il-benefiċċju reċiproku;

WAQT LI JIRRIKONNOXXU l-importanza mogħtija mill-Partijiet lill-prinċipji u r-regoli li jirregolaw il-kummerċ internazzjonali kif jinsabu b'mod partikolari fil-Ftehim ta' Marrakesh li Jistabbilixxi l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (il-Ftehim tad-WTO), li sar f'Marrakesh fil-15 ta' April 1994, u lill-ħtieġa li dawn jiġu applikati b'mod trasparenti u mhux diskriminatorju;

WAQT LI JINNOTAW li, fil-każ li l-Partijiet jiddeċiedu, fil-qafas ta' dan il-Ftehim, li jidhlu fi ftehimiet speċifiċi fl-Ispazju ta' Libertà, Sigurtà u Ġustizzja li jistgħu jiġu konklużi mill-UE skont it-Titolu V tal-Parti Tlieta tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, id-dispożizzjonijiet ta' tali ftehimiet futuri speċifiċi ma jkunux jorbtu lill-Irlanda sakemm l-UE, simultanjament mal-Irlanda fir-rigward tar-relazzjonijiet bilaterali preċedenti tagħha, ma tinnotifikax lit-Tajlandja li l-Irlanda intrabtet minn tali ftehimiet speċifiċi futuri bħala parti mill-UE f'konformità mal-Protokoll Nru 21 dwar il-pożizzjoni tal-Irlanda fir-rigward tal-ispazju ta' Libertà, Sigurtà u Ġustizzja, anness mat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u mat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea. B'mod simili, kwalunkwe miżura sussegwenti interna tal-UE li kellha tiġi adottata skont l-imsemmi Titolu V ta' hawn fuq biex jiġi implimentat dan il-Ftehim ma torbotx lill-Irlanda sakemm din ma tkunx innotifikat ix-xewqa tagħha li tiegħu sehem jew taċċetta tali miżuri f'konformità mal-Protokoll Nru 21. Jinnotaw ukoll li tali ftehimiet speċifiċi futuri jew tali miżuri sussegwenti interni tal-UE jaqgħu taħt il-Protokoll Nru 22 dwar il-pożizzjoni tad-Danimarka annessa ma' dawk it-Trattati,

FTIEHMU KIF ĠEJ:

TITOLU I

NATURA U AMBITU

ARTIKOLU 1

Prinċipji Ġenerali

1. Ir-rispett għall-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali, kif stipulat fid-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem u strumenti internazzjonali rilevanti oħrajn dwar id-drittijiet tal-bniedem, kif ukoll għall-prinċipju tal-istat tad-dritt, jirfed il-politiki domestiċi u internazzjonali tal-Partijiet u jikkostitwixxi element essenzjali ta' dan il-Ftehim.
2. Il-Partijiet jikkonfermaw l-impenn tagħhom li jippromwovu l-iżvilupp sostenibbli fid-dimensjonijiet kollha tiegħu, li jikkooperaw biex jindirizzaw l-isfidi tat-tibdil fil-klima u l-globalizzazzjoni, u li jikkontribwixxu għall-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli.
3. Il-Partijiet jafferimaw mill-ġdid l-impenn tagħhom lejn id-Dikjarazzjoni ta' Pariġi dwar l-Effikaċja tal-Għajnuna, li ġiet adottata fl-2005, u jaqblu li jsaħħu l-kooperazzjoni bil-għan li jtejbu aktar l-andament tal-iżvilupp.

4. Il-Partijiet jafferaw mill-ġdid ir-rabta tagħhom mal-prinċipji ta' governanza tajba u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni fil-livelli kollha, b'mod partikolari billi jqisu l-obbligi internazzjonali tagħhom.

5. Il-Partijiet jaqblu li l-attivitajiet ta' kooperazzjoni fl-ambitu ta' dan il-Ftehim għandhom iqisu l-bżonnijiet u l-kapaċitajiet rispettivi tagħhom.

ARTIKOLU 2

Għanijiet tal-Kooperazzjoni

Fid-dawl tas-shubija stabbilita sew tagħhom, il-Partijiet jaqblu dwar relazzjoni li thares 'il quddiem b'perspettiva aktar strutturata u strateġika, valuri kondiviżi u kwistjonijiet ta' interess reċiproku, u jimpennaw ruħhom li jkollhom dialogu komprensiv u jippromwovu aktar kooperazzjoni bejniethom fis-setturi kollha ta' interess komuni. L-isforzi tagħhom se jkunu b'mod partikolari mmirati biex:

- (a) irawmu l-kooperazzjoni, fuq bażi bilaterali u multilaterali, fil-fora u l-organizzazzjonijiet reġjonali u internazzjonali rilevanti kollha involuti fi kwistjonijiet koperti minn dan il-Ftehim;
- (b) jistabbilixxu kooperazzjoni dwar il-ġlieda kontra l-proliferazzjoni tal-AQM;
- (c) jistabbilixxu dialogu dwar reati serji ta' tħassib internazzjonali;
- (d) jistabbilixxu kooperazzjoni dwar il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra t-terroriżmu u reati tranżnazzjonali;

- (e) jiżguraw il-kundizzjonijiet għaż-żieda u l-iżvilupp tal-kummerċ u l-investment, flimkien mal-promozzjoni tagħhom, bejn il-Partijiet għall-vantaġġ reċiproku tagħhom filwaqt li jiżguraw ir-rispett tal-prinċipji u r-regoli tad-WTO u b'mod li jappoġġa l-oġettiv ta' żvilupp sostenibbli u li jippromwovi ktajjen tal-provvista sostenibbli u prattiki kummerċjali responsabbli;
- (f) jistabbilixxu kooperazzjoni fl-oqsma kollha ta' interess reċiproku relatati mal-kummerċ u l-investment, sabiex tiġi promossa l-implimentazzjoni tal-prinċipji u r-regoli tad-WTO, biex jiġu ffaċilitati l-flussi sostenibbli tal-kummerċ u tal-investment u biex jiġu evitati u jitneħħew l-ostakli għall-kummerċ u għall-investment, b'mod li jkun konsistenti mal-inizjattivi reġjonali tal-UE-ASEAN li għaddejjin bhalissa u dawk futuri u għall-iżvilupp sostenibbli u komplementari għalihom, kif ukoll li jikkontribwixxi għal dawn;
- (g) jistabbilixxu kooperazzjoni fil-qasam tal-libertà, is-sigurtà u l-ġustizzja, inkluż l-istat tad-dritt u l-kooperazzjoni ġudizzjarja u legali, il-protezzjoni tad-data personali, il-migrazzjoni, il-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus, il-kriminalità organizzata u d-drogi illeċiti;
- (h) jistabbilixxu kooperazzjoni fis-setturi l-oħra kollha ta' interess reċiproku, b'mod partikolari l-politika makroekonomika u l-istituzzjonijiet finanzjarji, l-ippjanar tal-iżvilupp, il-governanza tajba fil-qasam tat-taxxa, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, ir-responsabbiltà soċjali korporattiva, il-politika industrijali u l-intraprizi mikro, żgħar u ta' daqs medju (MSME), is-soċjetà tal-informazzjoni, ix-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni, l-ekonomija b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju, ċirkolari u ekoloġika, il-bijoekonomija, it-tibdil fil-klima, l-enerġija, it-trasport, ir-riċerka u l-iżvilupp (R&Ż), l-edukazzjoni u t-taħriġ, il-kultura, it-turiżmu, id-drittijiet tal-bniedem, l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, l-ambjent u r-riżorsi naturali, l-agrikoltura u l-iżvilupp rurali, is-saħħa, l-istatistika, is-soċjetà bbażata fuq l-għarfien, is-sikurezza alimentari, kwistjonijiet fitosanitarji u veterinarji, l-impjiegi u l-affarijiet soċjali;

- (i) isahhu l-partecipazzjoni tal-Partijiet fi programmi ta' kooperazzjoni subreġjonali, reġjonali u trilaterali miftuħa għall-partecipazzjoni tal-Parti l-oħra;
- (j) isahhu r-rwoli u l-profilu tal-Partijiet fir-reġjuni rispettivi ta' xulxin b'diversi mezzi, inklużi l-iskambji kulturali, l-użu tat-teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT) u l-educazzjoni;
- (k) jippromwovu l-fehim reċiproku bejn poplu u ieħor permezz tal-kooperazzjoni fost diversi entitajiet mhux governattivi bħal gruppi ta' riflessjoni, akkademiċi, is-soċjetà ċivili, u l-media, fil-forma ta' seminars, konferenzi, interazzjoni bejn iż-żgħażaġh, eżerċizzji taċ-ċiberspazju, taħriġ, skambji u attivitajiet oħrajn.

ARTIKOLU 3

Armi ta' Qerda Massiva

1. Il-Partijiet jikkunsidraw li l-proliferazzjoni tal-AQM u tal-mezzi tat-twassil tagħhom, kemm lil atturi statali kif ukoll lil oħrajn li ma humiex, tirrappreżenta wahda mill-aktar theddidiet serji għall-istabbiltà u għas-sigurtà internazzjonali. Għalhekk, il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw u jikkontribwixxu għall-ġlieda kontra l-proliferazzjoni tal-AQM kif ukoll tal-mezzi tat-twassil tagħhom permezz ta' konformità shiha mal-obbligi eżistenti tagħhom skont it-trattati u l-ftehimiet dwar id-diżarm internazzjonali u n-nonproliferazzjoni, u obbligi internazzjonali oħrajn li huma rilevanti, u permezz tal-implimentazzjoni nazzjonali ta' dawn, fi hdan il-qafas tan-NU, inklużi r-risoluzzjonijiet tal-KSNU. Il-Partijiet jaqblu li din id-dispożizzjoni tikkostitwixxi element essenzjali ta' dan il-Ftehim.

2. Barra minn hekk, il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw u jikkontribwixxu għall-ġlieda kontra l-proliferazzjoni tal-AQM u l-mezzi ta' twassil tagħhom u għall-promozzjoni tal-implimentazzjoni ta' strumenti internazzjonali dwar id-dizarm billi:

- (a) jiehdu passi biex isiru parti għall-istrumenti internazzjonali rilevanti l-oħra kollha u li jimplimentawhom bis-shiħ;
- (b) f'konformità mal-obbligi internazzjonali rispettivi tagħhom, isahhu l-effettività tal-kontrolli nazzjonali tal-esportazzjoni, filwaqt li jikkontrollaw l-esportazzjoni u t-tranzitu ta' oġġetti relatati mal-AQM, inkluż il-kontroll tal-użu aħhari tal-AQM fuq teknoloġiji b'użu doppju kif xieraq, u b'mezzi effettivi ta' infurzar legali jew amministrattiv, inklużi penali effettivi u mizuri preventivi għall-ksur tal-kontrolli tal-esportazzjoni, inkluż, b'mod partikolari, permezz tal-kooperazzjoni u l-bini tal-kapaċitajiet;
- (c) jippromwovu l-implimentazzjoni shiħa u effettiva tat-Trattat dwar in-Nonproliferazzjoni tal-Armi Nukleari (TNP), iffirmita f'Londra, f'Moska u f'Washington, D.C. fl-1 ta' Lulju 1968, bħala l-pedament tar-reġim globali tan-nonproliferazzjoni u d-dizarm nukleari, u element importanti fl-iżvilupp ta' applikazzjonijiet għall-enerġija nukleari għal skopijiet paċifiċi, tal-Konvenzjoni dwar l-Armi Bijoloġiċi u Tossiniċi – il-Konvenzjoni dwar il-Projbizzjoni tal-Iżvilupp, il-Produzzjoni u l-Ħażna ta' Armi Batterjoloġiċi (Bijoloġiċi) u Tossiniċi (BTWC), iffirmita f'Londra, f'Moska u f'Washington, D.C. fl-10 ta' April 1972, u tal-Konvenzjoni dwar l-Armi Kimiċi (CWC), iffirmita f'Parigi u fi New York fit-13 ta' Jannar 1993;

3. Il-Partijiet jaqblu li jistabbilixxu djalogu regolari li se jakkumpanja u jikkonsolida dawn l-elementi. Dan id-djalogu jista' jsir fuq bazi reġjonali.

ARTIKOLU 4

Armi Hfief u ta' Kalibru Żgħir u Armi Konvenzjonali ohra

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li l-manifattura, it-trasferiment u ċ-ċirkolazzjoni illeċiti ta' armi hfief u ta' kalibru żgħir, inkluż il-munizzjon tagħhom, kif ukoll l-akkumulazzjoni eċċessiva tagħhom, il-ġestjoni insuffiċjenti tal-ħażniet u s-sigurtà u t-tixrid mhux ikkontrollat tagħhom, li għandhom firxa wiesgħa ta' konsegwenzi umanitarji u soċjoekonomiċi, ikomplu joħolqu theddida serja għall-paċi u s-sigurtà internazzjonali, kif ukoll għall-iżvilupp sostenibbli fil-livelli individwali, lokali, nazzjonali, reġjonali u internazzjonali.

2. Il-Partijiet jaqblu li josservaw u jimplementaw kompletament l-obbligi rispettivi tagħhom sabiex jindirizzaw il-kummerċ illeċitu ta' armi hfief u ta' kalibru żgħir, inkluż il-munizzjon tagħhom, skont ftehimiet internazzjonali eżistenti u r-riżoluzzjonijiet tal-KSNU, kif ukoll l-impenji tagħhom fil-qafas ta' strumenti internazzjonali ohrajn applikabbli f'dan il-qasam, bħall-Programm ta' Azzjoni tan-NU għall-Prevenzjoni, il-Ġlieda kontra u l-Qerda tal-Kummerċ Illeċitu tal-Armi Hfief u ta' Kalibru Żgħir fl-Aspetti Kollha Tiegħu, adottat mill-AGNU fl-20 ta' Lulju 2001.

3. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza ta' sistemi ta' kontroll domestiċi għat-trasferiment ta' armi konvenzjonali f'konformità mal-obbligi internazzjonali tagħhom, u l-għan u l-iskop tat-Trattat dwar il-Kummerċ tal-Armi (TKA), adottat mir-Riżoluzzjoni tal-AĠNU Nru 67/234B tat-2 ta' April 2013. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza li japplikaw dawn il-kontrolli b'mod responsabbli, bħala kontribut għall-paċi, għas-sigurtà u għall-istabbiltà internazzjonali u reġjonali, u għat-tnaqqis tat-tbatija tal-bnedmin, kif ukoll għall-prevenzjoni tad-diverżjoni ta' armi konvenzjonali. Il-Partijiet jaqblu li jsaħħu d-djalogu u l-kooperazzjoni tagħhom fil-qasam tal-kontroll tal-esportazzjoni.

4. Il-Partijiet jaqblu li jsaħħu l-kooperazzjoni tagħhom u jfittxu koordinazzjoni, komplementarjetà u sinerġija fl-isforzi tagħhom relatati mal-prevenzjoni u l-eradikazzjoni tal-kummerċ illeċitu ta' armi ħfief u ta' kalibru żgħir, trasferimenti ta' armi konvenzjonali u sistemi nazzjonali ta' kontroll tal-importazzjoni u l-esportazzjoni ta' armi konvenzjonali.

ARTIKOLU 5

Reati Serji ta' Thassib Internazzjonali

Il-Partijiet jafferma mill-ġdid li l-aktar reati serji li jhassbu l-komunità internazzjonali kollha kemm hi ma jistgħux jibqgħu ma jgħux ikkastigati u li l-prosekuzzjoni kontra tagħhom għandha tiġi żgurata billi jittiehdu miżuri fil-livell nazzjonali jew internazzjonali kif xieraq u billi tizdied il-kooperazzjoni internazzjonali f'konformità mal-ligijiet nazzjonali tagħhom.

ARTIKOLU 6

Il-Kooperazzjoni fil-Prevenzjoni u l-Ġlieda kontra t-Terroriżmu

1. Il-Partijiet jafferaw mill-ġdid l-importanza tal-ġlieda kontra t-terroriżmu b'rispett shih għall-istat tad-dritt, id-dritt internazzjonali, b'mod partikolari l-Karta tan-Nazzjonijiet Uniti, iffirmata f'San Francisco fis-26 ta' Ġunju 1945, u r-risoluzzjonijiet rilevanti tal-KSNU, id-dritt dwar id-drittijiet tal-bniedem, u d-dritt umanitarju internazzjonali. F'dan il-qafas u filwaqt li titqies l-Istrateġija Globali tan-NU kontra t-Terroriżmu inkluża fir-Risoluzzjoni tal-AĠNU Nru 60/288 tat-8 ta' Settembru 2006, kif riveduta aktar tard, kif ukoll id-Dikjarazzjoni Kongunta tal-ASEAN-UE dwar il-Kooperazzjoni għall-Ġlieda kontra t-Terroriżmu, adottata fit-28 ta' Jannar 2003, il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-prevenzjoni u s-soppressjoni tat-terroriżmu fil-forom u l-manifestazzjonijiet kollha tiegħu.

2. Il-Partijiet għandhom jagħmlu dan b'mod partikolari:

- (a) fil-qafas tal-implimentazzjoni shiha tar-Risoluzzjonijiet tal-KSNU 1267 (1999), 1373 (2001), 1822 (2008), 2242 (2015), 2396 (2017) u 2462 (2019), u r-risoluzzjonijiet rilevanti oħra tan-NU, konvenzjonijiet u strumenti internazzjonali;
- (b) billi jiskambjaw informazzjoni dwar gruppi u individwi terroristiċi u n-networks ta' appoġġ tagħhom f'konformità mad-dritt internazzjonali u l-liġijiet nazzjonali tagħhom;

- (c) billi jikkooperaw dwar il-mezzi, inkluż it-tagħmir, u l-metodi użati sabiex jiġi miġġieled it-terroriżmu, inkluż f'oqsma u taħriġ tekniku, u bi skambju ta' esperjenzi fir-rigward tal-prevenzjoni tat-terroriżmu u r-reklutaġġ;
- (d) billi jikkooperaw, sabiex japprofondixxu l-kunsens internazzjonali dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu u l-finanzjament tat-terroriżmu, u l-użu hażin tat-teknoloġija tal-informazzjoni għal skopijiet terroristiċi, u billi jaħdmu biex jilhqua il-Konvenzjoni Komprensiva dwar it-Terroriżmu Internazzjonali, sabiex jiġu kkomplementati l-istrumenti eżistenti tan-NU u strumenti internazzjonali applikabbli oħra għall-ġlieda kontra t-terroriżmu;
- (e) billi jikkondividu l-aħjar prattiki fil-qasam tal-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem fil-ġlieda kontra t-terroriżmu.

TITOLU II

KOOPERAZZJONI BILATERALI, REĠJONALI U INTERNAZZJONALI

ARTIKOLU 7

Kooperazzjoni f'Organizzazzjonijiet Reġjonali u Internazzjonali

1. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jikkooperaw u jiskambjaw fehmiet f'fora u f'organizzazzjonijiet reġjonali u internazzjonali, b'mod partikolari fi ħdan in-NU u l-organizzazzjonijiet u l-aġenziji speċjalizzati tagħha, inkluż, iżda mhux limitat għall-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO), ir-Relazzjonijiet ta' Djalogu bejn l-ASEAN u l-UE, b'mod partikolari fil-kuntest tas-Shubija Strategika bejn l-ASEAN u l-UE, il-Forum Reġjonali tal-ASEAN (ARF), u l-Laqqgħa Asja-Ewropa (ASEM).
2. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jikkooperaw u jiskambjaw fehmiet dwar kwistjonijiet ekonomiċi u kwistjonijiet relatati oħrajn f'fora u organizzazzjonijiet reġjonali u internazzjonali inkluż, *inter alia*, l-ASEM, il-UNCTAD u d-WTO u l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Proprietà Intellettwali (WIPO).

ARTIKOLU 8

Kooperazzjoni Bilaterali u Reġjonali

1. Għal kull settur ta' djalogu u ta' kooperazzjoni fl-ambitu ta' dan il-Ftehim, u filwaqt li jagħtu l-importanza dovuta lill-materji li jaqgħu taħt kooperazzjoni bilaterali, il-Partijiet se jaqblu li jwettqu attivitajiet relatati fuq livell bilaterali jew reġjonali jew permezz ta' kombinazzjoni ta' dawn iż-żewġ oqfsa. Meta jagħzlu l-qafas xieraq, il-Partijiet se jfittxu li jimmassimizzaw l-impatt fuq il-partijiet kollha interessati u jsaħħu l-involviment tagħhom, filwaqt li jagħmlu l-aħjar użu mir-riżorsi disponibbli u jqisu l-fattibilità politika u istituzzjonali, u jiżguraw il-koerenza ma' attivitajiet oħra li jinvolvu lill-Istati Membri tal-UE u dawk tal-ASEAN.
2. Il-Partijiet jistgħu, skont kif ikun xieraq, jiddeċiedu li jestendu l-appoġġ finanzjarju lejn attivitajiet ta' kooperazzjoni fl-oqsma koperti minn dan il-Ftehim jew f'dawk relatati miegħu, f'konformità mal-proċeduri u r-riżorsi finanzjarji rispettivi tagħhom. Din il-kooperazzjoni tista', b'mod partikolari, tinkludi l-organizzazzjoni ta' skemi ta' taħriġ, workshops u seminars, skambji ta' esperti, studji, u azzjonijiet oħrajn miftiehma mill-Partijiet.

TITOLU III

KOOPERAZZJONI DWAR KWISTJONIJIET TA' KUMMERĊ U INVESTIMENT

ARTIKOLU 9

Prinċipji Ġenerali

1. Il-Partijiet għandhom jinvolve ruħhom fi djalogu dwar kwistjonijiet bilaterali u multilaterali kummerċjali u dawk relatati mal-kummerċ bil-għan li jsaħħu r-relazzjonijiet kummerċjali bilaterali u javvanzaw is-sistema kummerċjali multilaterali, b'mod li jappoġġa l-oġettiv ta' żvilupp sostenibbli.
2. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jippromwovu l-iżvilupp u d-diversifikazzjoni tal-iskambji kummerċjali reċiproci tagħhom sal-ogħla livell possibbli u għall-benefiċċju reċiproku tagħhom, f'konformità mal-prinċipji u r-regoli tad-WTO. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jiksibu kundizzjonijiet imtejba ta' aċċess għas-suq billi jieħdu miżuri biex itejbu t-trasparenza, filwaqt li jqisu l-ħidma mwettqa minn organizzazzjonijiet internazzjonali f'dan il-qasam.
3. Il-Partijiet għandhom iżommu lil xulxin infurmati dwar l-iżvilupp ta' politiki kummerċjali u dawk relatati mal-kummerċ jew kwistjonijiet relatati oħra, bħall-politika agrikola, is-sikurezza alimentari, miżuri mhux tariffarji, il-politika tal-konsumatur, u l-politika ambjentali, inkluż l-immaniġġjar tal-iskart.

4. Il-Partijiet għandhom jinkoraġġixxu d-djalogu u l-kooperazzjoni sabiex jiżviluppaw ir-relazzjonijiet tagħhom dwar il-kummerċ u l-investiment, inkluż, fost kwistjonijiet oħra, is-soluzzjoni tal-problemi kummerċjali fl-oqsma msemmija fl-Artikoli 10 sa 19 ta' dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 10

Kwistjonijiet Sanitarji u Fitosanitarji

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw dwar is-sikurezza alimentari u l-kwistjonijiet Sanitarji u Fitosanitarji (SPS) sabiex jipproteġu l-ħajja jew is-saħħa tal-bniedem, tal-annimali u tal-pjanti fit-territorju tal-Partijiet.
2. Il-Partijiet għandhom jiddiskutu u jiskambjaw informazzjoni dwar il-miżuri rispettivi tagħhom kif definiti fil-Ftehim tad-WTO dwar l-Applikazzjoni ta' Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji, li daħal fis-seħh bl-istabbiliment tad-WTO fl-1 ta' Jannar 1995, u b'hekk jiġu inklużi l-istandards tal-Konvenzjoni Internazzjonali għall-Protezzjoni tal-Pjanti, iffirmata f'Ruma fis-6 ta' Diċembru 1951, l-Organizzazzjoni Dinjija għas-Saħħa tal-Annimali u l-Kummissjoni Codex Alimentarius.
3. Il-Partijiet jaqblu li jimpenjaw ruħhom għall-kooperazzjoni fil-bini tal-kapaċitajiet dwar il-kwistjonijiet SPS. Dan il-bini tal-kapaċitajiet għandu jkun speċifiku għall-ħtigijiet ta' kull Parti u jsir bil-ghan li jassisti lil tali Parti biex tikkonforma mal-qafas legali tal-Parti l-oħra.

4. Il-Partijiet għandhom jistabbilixxu djalogu f'waqtu dwar il-kwistjonijiet tal-SPS fuq talba ta' xi waħda mill-Partijiet sabiex jiġu kkunsidrati kwistjonijiet relatati mal-SPS u kwistjonijiet urgenti oħrajn relatati mal-SPS.
5. Il-Partijiet għandhom jinnominaw punti ta' kuntatt għall-komunikazzjoni dwar kwistjonijiet skont dan l-Artikolu.
6. Il-Partijiet jagħtu livell għoli ta' importanza lil din il-kooperazzjoni.

ARTIKOLU 11

Sistemi tal-Ikel Sostenibbli

1. Il-partijiet għandhom jikkooperaw fil-promozzjoni tat-tranzizzjoni globali lejn sistemi tal-ikel sostenibbli.
2. Il-Partijiet għandhom jippromwovu d-djalogu, l-attivitajiet ta' bini tal-kapaċitajiet, u l-kooperazzjoni mill-qrib dwar kwistjonijiet ta' interess reċiproku għall-promozzjoni ta' sistemi tal-ikel sostenibbli f'konformità mal-SDGs tan-NU. Dawn il-kwistjonijiet jinkludu, *inter alia*:
 - (a) it-tnaqqis tal-impatt ambjentali u klimatiku tas-sistemi tal-ikel;
 - (b) agrikoltura u sistemi tal-ikel sostenibbli tul il-passi kollha tal-katina alimentari, inklużi l-agroekoloġija, il-produzzjoni organika, it-tnaqqis fl-użu u r-riskju tal-pestiċidi, il-benesseri tal-annimali u r-reżistenza għall-antimikrobiċi;

(c) it-tnaqqis tat-telf tal-ikel u tal-hela tal-ikel tul il-katina alimentari kollha;

(d) il-ġlieda kontra l-frodi alimentari.

3. Il-Partijiet għandhom jinnominaw punti ta' kuntatt għall-komunikazzjoni dwar kwistjonijiet skont dan l-Artikolu.

4. Il-Partijiet jagħtu livell għoli ta' importanza lil din il-kooperazzjoni.

ARTIKOLU 12

Ostakoli Tekniċi għall-Kummerċ

1. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-użu ta' standards internazzjonali u ta' skemi ta' akkreditazzjoni internazzjonali, u jiskambjaw informazzjoni dwar l-istandards, ir-regolamenti tekniċi u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità, inkluż fil-qafas tal-Ftehim tad-WTO dwar l-Ostakli Tekniċi għall-Kummerċ (TBT), li daħal fis-seħh bl-istabbiliment tad-WTO fl-1 ta' Jannar 1995.

2. Il-Partijiet għandhom isaħħu l-kooperazzjoni tagħhom fil-qasam tal-istandards, tar-regolamenti tekniċi u tal-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità, inklużi l-bini tal-kapaċitajiet tekniċi u l-kooperazzjoni bil-għan li jikkonformaw mal-miżuri dwar it-TBT.

3. Il-Partijiet għandhom jinnominaw punt ta' kuntatt biex jikkoordina l-iskambju ta' informazzjoni u kooperazzjoni f'konformità ma' dan l-Artikolu kif ukoll biex jiffaċilita l-isforzi fil-kooperazzjoni regolatorja bejn il-Partijiet.

ARTIKOLU 13

Kooperazzjoni Doganali u Faċilitazzjoni tal-Kummerċ

1. Il-Partijiet għandhom jaqsmu l-esperjenzi u jeżaminaw il-possibbiltajiet biex jissimplifikaw il-proċeduri tal-importazzjoni, tal-esportazzjoni u ta' proċeduri doganali oħra, iżidu t-trasparenza tar-regolamenti kummerċjali u jiżviluppaw il-kooperazzjoni doganali, inklużi mekkaniżmi effettivi ta' assistenza amministrattiva reċiproka. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw bil-ghan li jiffaċilitaw l-implimentazzjoni tal-Ftehim tad-WTO dwar il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ, li daħal fis-seħh fit-22 ta' Frar 2017. Il-Partijiet għandhom jagħtu attenzjoni partikolari sabiex iżidu d-dimensjoni tas-sigurtà tal-kummerċ internazzjonali, inklużi s-servizzi tat-trasport, u sabiex jiżguraw li jkun hemm approċċ bilanċjat bejn il-faċilitazzjoni tal-kummerċ, il-kontrolli effiċjenti u l-ġlieda kontra l-frodi u l-irregolaritajiet relatati mad-dwana.

2. Mingħajr preġudizzju għal forom oħra ta' kooperazzjoni previsti f'dan il-Ftehim, il-Partijiet jiddikjaraw l-interess tagħhom billi fil-futur jikkunsidraw il-konkluzjoni ta' protokoll dwar il-kooperazzjoni doganali, inkluża l-assistenza reċiproka, fil-qafas istituzzjonali stabbilit f'dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 14

Anti-dumping

1. Il-Partijiet jafferaw mill-ġdid id-drittijiet u l-obbligi tagħhom skont l-Artikolu VI tal-Ftehim Ġenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ (GATT) tal-1994 u l-Ftehim tad-WTO dwar l-Implimentazzjoni tal-Artikolu VI tal-GATT tal-1994, b'mod partikolari l-Artikolu 15 tiegħu.
2. Il-Partijiet jagħtu livell għoli ta' importanza lill-kooperazzjoni fil-qasam tal-anti-dumping.

ARTIKOLU 15

Investiment

Il-Partijiet għandhom jinkoraġġixxu fluss akbar ta' investiment permezz tal-iżvilupp ta' ambjent attraenti u favorevoli għall-investiment reċiproku billi jinħoloq dialoġu konsistenti mmirat lejn it-tishih tal-fehma u tal-kooperazzjoni fi kwistjonijiet marbuta mal-investiment, li jiġu esplorati mekkaniżmi amministrattivi sabiex jiffaċilitaw il-flussi tal-investiment, u li jiġu promossi t-trasparenza, il-ftuh u n-nondiskriminazzjoni għall-investituri f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti rispettivi tagħhom.

ARTIKOLU 16

Politika tal-Kompetizzjoni

1. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-istabbiliment u l-applikazzjoni effettivi tar-regoli tal-kompetizzjoni kif ukoll it-tixrid ta' informazzjoni sabiex jitrawmu t-trasparenza u ċ-ċertezza legali għall-intrapriżi li joperaw fis-swieq ta' xulxin, f'konformità mal-liġijiet, ir-regolamenti u r-regoli interni rispettivi tagħhom.
2. Iż-żewġ Partijiet jagħmlu hilitom biex jikkooperaw f'oqsma miftiehma b'mod reċiproku biex itejbu l-fehim reċiproku tal-liġijiet u l-politiki tal-kompetizzjoni ta' xulxin.

ARTIKOLU 17

Servizzi

Il-Partijiet għandhom jistabbilixxu djalogu konsistenti mmirat, b'mod partikolari, lejn l-iskambju ta' informazzjoni dwar l-ambjenti regolatorji rispettivi tagħhom, il-promozzjoni tal-aċċess għas-swieq ta' xulxin, il-promozzjoni tal-aċċess għas-sorsi ta' kapital u ta' teknoloġija, u l-promozzjoni tal-kummerċ tas-servizzi bejn iż-żewġ reġjuni u fis-swieq ta' pajjiżi terzi.

ARTIKOLU 18

Drittijiet tal-Proprietà Intellettuali

1. Il-Partijiet għandhom jiskambjaw l-informazzjoni u l-esperjenza dwar kwistjonijiet bħall-prattika, il-promozzjoni, it-tixrid, is-simplifikazzjoni, il-ġestjoni, il-protezzjoni u l-applikazzjoni effettiva tad-drittijiet tal-proprjetà intellettuali (DPI), il-prevenzjoni tal-abbużi ta' tali drittijiet u l-glieda kontra l-falsifikazzjoni u l-piraterija, jiġifieri permezz tal-kooperazzjoni doganali u forom xierqa oħra ta' kooperazzjoni u t-tishih tal-protezzjoni ta' dawn id-drittijiet kif miftiehem b'mod reċiproku miż-żewġ Partijiet. F'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti rispettivi tagħhom u f'konformità mal-ftehimiet internazzjonali rilevanti li l-Partijiet huma parti għalihom, il-Partijiet se jikkooperaw, b'mod partikolari, dwar l-infurzar tad-DPI u l-protezzjoni tal-privattivi, l-indikazzjonijiet ġeografiċi, it-trademarks, id-drittijiet tal-awtur u d-disinn industrijali, kif ukoll il-protezzjoni tal-varjetajiet tal-pjanti.
2. Il-Partijiet għandhom jipprovdu assistenza teknika lil xulxin fil-qasam tad-DPI, u jassistu lil xulxin biex itejbu l-protezzjoni tal-proprjetà intellettuali, l-infurzar, l-użu u l-kummerċjalizzazzjoni abbażi tal-esperjenza Ewropea, u biex isahhu t-tixrid tal-għarfien tagħha.
3. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza u jafferaw mill-ġdid l-impenn tagħhom għad-Dikjarazzjoni ta' Doha dwar il-Ftehim dwar l-Aspetti tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettuali relatati mal-Kummerċ (TRIPS) u s-Saħħa Pubblika, adottata f'Doha fl-14 ta' Novembru 2001. Il-Partijiet għandhom jirrispettaw u jikkontribwixxu għall-implimentazzjoni tad-Deċiżjoni tal-Kunsill Ġenerali tad-WTO tat-30 ta' Awwissu 2003, dwar il-Paragrafu 6 tad-Dikjarazzjoni ta' Doha dwar il-Ftehim TRIPS u s-Saħħa Pubblika, kif ukoll il-Protokoll li jemenda l-Ftehim TRIPS, adottat f'Ginevra fis-6 ta' Diċembru 2005.

ARTIKOLU 19

Kummerċ Diġitali

1. Il-Partijiet għandhom jiskambjaw informazzjoni dwar kwistjonijiet regolatorji fil-kuntest tal-kummerċ diġitali f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti domestiċi rispettivi rilevanti tagħhom, li għandhom jindirizzaw dan li ġej:

- (a) ir-rikonoxximent u l-facilitazzjoni ta' servizzi fiduċjarji u ta' awtentikazzjoni elettronici interoperabbli;
- (b) it-trattament ta' komunikazzjoni ta' kummerċjalizzazzjoni diretta;
- (c) il-protezzjoni tal-konsumaturi;
- (d) kwistjonijiet oħra rilevanti għall-iżvilupp tal-kummerċ diġitali.

2. Filwaqt li jirrikonoxxu n-natura globali tal-kummerċ diġitali, il-Partijiet jafferaw l-importanza li jipparteċipaw b'mod attiv f'fora multilaterali biex jippromwovu l-iżvilupp tal-kummerċ diġitali.

TITOLU IV

KOOPERAZZJONI FIL-QASAM TAL-LIBERTÀ, IS-SIGURTÀ U L-ĠUSTIZZJA

ARTIKOLU 20

Stat tad-Dritt

1. Fil-kooperazzjoni tagħhom skont dan it-Titolu, il-Partijiet għandhom jagħtu importanza partikolari lill-promozzjoni tal-istat tad-dritt u jiżguraw aċċess ugwali għall-ġustizzja għal kulhadd. Għall-benefiċċju reċiproku tagħhom, il-Partijiet jikkooperaw bis-sħiħ dwar il-funzjonament effettiv tal-istituzzjonijiet fl-oqsma tal-infurzar tal-liġi u l-amministrazzjoni tal-ġustizzja.
2. Il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet se tinkludi wkoll l-iskambju reċiproku ta' informazzjoni rigward is-sistemi legali u l-leġislazzjoni.

ARTIKOLU 21

Ugwaljanza bejn il-Ġeneri u Tishih tal-Pożizzjoni tan-Nisa u l-Bniet

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-htieġa tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u t-tishih tal-pożizzjoni tan-nisa u tal-bniet kollha bħala għan fih innifsu, kif ukoll bħala xprunatur għad-demokrazija, għall-iżvilupp sostenibbli u inkluziv, għall-paċi u għas-sigurtà.

2. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw biex jippromwovu l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, it-tgawdija shiħa tad-drittijiet tal-bniedem kollha min-nisa u l-bniet u t-tishih tal-pożizzjoni tagħhom, kif ukoll jiżguraw l-integrazzjoni tal-perspettivi tal-ġeneru fl-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim.

3. Il-Partijiet għandhom jiskambjaw prattiki tajbin u jesploraw skemi ulterjuri ta' kooperazzjoni u sinerġiji potenzjali bejn il-politiki u l-programmi rispettivi tal-Partijiet relatati mal-ġeneru, f'konformità mal-istandards u l-impenji internazzjonali applikabbli għall-Partijiet, bħall-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa (CEDAW), adottata mill-AĠNU fit-18 ta' Diċembru 1979, id-Dikjarazzjoni u l-Pjattaforma ta' Azzjoni ta' Beijing, adottati fir-Raba' Konferenza Dinjija dwar in-Nisa f'Beijing fil-15 ta' Settembru 1995, il-Programm ta' Azzjoni tal-Konferenza Internazzjonali dwar il-Popolazzjoni u l-Iżvilupp u l-eżitu tal-konferenzi ta' rieżami tagħha, l-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli u r-Riżoluzzjoni 1325 (2000) tal-KSNU, u r-riżoluzzjonijiet sussegwenti tagħha dwar in-nisa, il-paċi u s-sigurtà.

ARTIKOLU 22

Protezzjoni ta' *Data* Personali u Privatezza

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw sabiex jiksbu livell għoli ta' protezzjoni tad-*data* personali u l-privatezza u l-infurzar effettiv tagħha, f'konformità mal-obbligi tagħhom skont id-dritt internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem u strumenti legali internazzjonali oħrajn f'dan il-qasam, u b'hekk issir ħidma biex jiġi ffaċilitat il-fluss ta' *data* personali bejn il-Partijiet bħala element ewlieni għall-iżvilupp ulterjuri ta' skambji kummerċjali u kooperazzjoni dwar l-infurzar tal-liġi f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti rispettivi tal-Partijiet.

2. Il-kooperazzjoni dwar il-protezzjoni tad-*data* personali u l-privatezza tinkludi, *inter alia*, l-assistenza teknika u legali fil-forma ta' skambju ta' informazzjoni u tal-aħjar prattiki, taħriġ u għarfien esperti, kif ukoll il-promozzjoni tal-kooperazzjoni fl-infurzar mill-awtoritajiet supervizzorji rispettivi tal-Partijiet, inkluż f'fora multilaterali.

ARTIKOLU 23

Kooperazzjoni Ġudizzjarja u Legali

1. Il-Partijiet għandhom itejbu l-kooperazzjoni eżistenti dwar l-assistenza legali reċiproka u l-estradizzjoni fuq il-bażi tal-ftehimiet internazzjonali rilevanti li huma vinkolanti għalihom. Il-Partijiet għandhom, kif xieraq, isaħħu l-mekkaniżmi eżistenti u jikkunsidraw l-iżvilupp ta' mekkaniżmi godda biex jiffaċilitaw il-kooperazzjoni internazzjonali f'dan il-qasam, notevolment permezz ta' involviment aktar mill-qrib ma' networks internazzjonali rilevanti oħra ta' kooperazzjoni legali.
2. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jiżviluppaw kooperazzjoni ġudizzjarja fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali, b'mod partikolari, fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-obbligi tagħhom skont konvenzjonijiet multilaterali dwar il-kooperazzjoni ġudizzjarja ċivili, inklużi l-Konvenzjonijiet tal-Konferenza ta' the Hague dwar id-Dritt Internazzjonali Privat.
3. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw biex jippromwovu t-trażmissjoni sigura u effiċjenti tad-dokumenti ġudizzjarji rilevanti u t-teħid ta' evidenza u seduta ta' smiġ bil-vidjo, kif xieraq, kif ukoll il-protezzjoni tad-*data* personali, għall-fini ta' kooperazzjoni ġudizzjarja internazzjonali.

ARTIKOLU 24

Protezzjoni Konsulari

Il-Partijiet jaqblu li jkollhom skambji regolari bil-ħsieb li jiffaċilitaw aktar l-ġhoti ta' protezzjoni konsulari u li jikkordinaw l-isforzi rigward l-assistenza konsulari, b'mod partikolari fi żminijiet ta' kriżi.

ARTIKOLU 25

Kooperazzjoni dwar il-Migrazzjoni

1. Il-Partijiet jafferaw mill-ġdid l-importanza ta' impenn komprensiv dwar il-kwistjonijiet kollha relatati mal-migrazzjoni, inkluża l-migrazzjoni legali f'konformità mal-kompetenzi tal-UE u dawk nazzjonali, il-ġestjoni tal-flussi migratorji fir-rigward tal-migrazzjoni illegali, il-kawżi ewlenin tal-migrazzjoni illegali, il-protezzjoni internazzjonali u l-prevenzjoni tal-migrazzjoni illegali u l-ġlieda kontriha, il-kuntribandu u t-traffikar tal-bnedmin.
2. Il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet għandha tiġi implimentata, fuq bażi reċiprokament aċċettabbli u b'mod olistiku, f'konformità mal-obbligi internazzjonali rispettivi tagħhom kif ukoll mal-leġislazzjoni domestika rispettiva tagħhom fis-seħh. Il-kooperazzjoni se tagħmel enfasi, *inter alia*, fuq:
 - (a) l-indirizzar tal-kawżi fundamentali tal-migrazzjoni illegali;

- (b) l-iżvilupp ta' regoli u prattiki mmirati biex jipprovdu protezzjoni internazzjonali għal dawk fil-bżonn f'konformità mad-dritt internazzjonali, filwaqt li jiġi żgurat ir-rispett għall-prinċipji ta' non-refoulement, ta' umanità u ta' solidarjetà u ta' kooperazzjoni internazzjonali, ta' kondivizjoni tal-piżijiet u tar-responsabbiltà;
- (c) ir-regoli tad-dhul, kif ukoll id-drittijiet u l-istatus tal-persuni li jiddaħħlu skont dawn ir-regoli, it-trattament ġust ta' persuni ta' nazzjonalità differenti residenti b'mod leċitu, l-edukazzjoni u t-taħriġ, il-miżuri kontra r-razziżmu u l-ksenofobija;
- (d) l-istabbiliment ta' politika effettiva u preventiva kontra l-migrazzjoni illegali, il-faċilitazzjoni ta' immigrazzjoni illegali u t-traffikar tal-bnedmin f'konformità mal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti kontra l-Kriminalità Organizzata Transnazzjonali (UNTOC), adottata mir-Risoluzzjoni tal-AĠNU Nru 55/25 tal-15 ta' Novembru 2000 u l-Protokolli tagħha li daħlu fis-seħh għall-Partijiet, inklużi modi kif għandhom jiġu miġġielda n-networks tal-faċilitaturi ta' dhul klandestin, jiġu mfixkla n-networks kriminali involuti fit-traffikar tal-bnedmin u jiġu protetti l-vittmi ta' tali traffikar;
- (e) ir-ritorn, preferibbilment volontarju, taht kundizzjonijiet sikuri, umani u dinjitużi, ta' persuni li jkunu qed jirrisjedu illegalment, inkluża l-promozzjoni tar-ritorn volontarju u sostenibbli tagħhom, u r-riammissjoni ta' dawn ill-persuni f'konformità mal-paragrafu 3;
- (f) kwistjonijiet identifikati li huma ta' interess reċiproku fil-qasam tal-vizi u s-sigurtà tad-dokumenti tal-ivvjagġar;

(g) kwistjonijiet identifikati li huma ta' interess reċiproku fil-qasam tal-ġestjoni tal-fruntieri.

3. Fil-qafas tal-kooperazzjoni għall-prevenzjoni u l-kontroll tal-immigrazzjoni illegali u mingħajr preġudizzju għall-bżonn ta' protezzjoni tal-vittmi tat-traffikar tal-bnedmin, il-Partijiet jaqblu wkoll li:

- (a) It-Tajlandja għandha terġa' ddahhal kwalunkwe ċittadin tagħha li ma jissodisfax, jew li ma għadux jissodisfa, il-kundizzjonijiet fis-seħh għad-dhul, jew għall-preżenza, jew għar-residenza fit-territorju ta' Stat Membru, fuq talba minn dan l-Istat Membru, u mingħajr aktar formalitajiet u mingħajr dewmien bla bżonn;
- (b) Kull Stat Membru għandu jerġa' jdahhal kwalunkwe ċittadin tiegħu li ma jissodisfax, jew li ma għadux jissodisfa, il-kundizzjonijiet fis-seħh għad-dhul, jew għall-preżenza, jew għar-residenza fit-territorju tat-Tajlandja, fuq talba mit-Tajlandja, mingħajr aktar formalitajiet u mingħajr dewmien bla bżonn;
- (c) L-Istati Membri u t-Tajlandja għandhom joħroġu dokumenti tal-ivvjaġġar għal dawn il-finijiet. Meta ma jiġi ppreżentat l-ebda dokument jew prova oħra tan-nazzjonalità, ir-rappreżentazzjonijiet diplomatiċi u konsulari kompetenti tal-Istat Membru kkonċernat jew tat-Tajlandja għandhom, fuq talba tat-Tajlandja jew tal-Istat Membru kkonċernat, jipprovdu kooperazzjoni shiha sabiex tiġi stabbilita prova tan-nazzjonalità mingħajr dewmien.

4. Bhala parti mill-konsultazzjonijiet dwar kwistjonijiet ta' migrazzjoni, il-Partijiet jaqblu li jibdew djalogu dwar ir-riammissjoni, li, fuq talba ta' wahda mill-Partijiet, jista' jwassal, jekk il-kundizzjonijiet jippermettu, għall-konkluzjoni ta' ftehim dwar ir-riammissjoni, inkluż l-użu tad-dokument tal-ivvjagġar tal-Unjoni Ewropea¹. Il-Partijiet jistgħu jikkunsidraw ukoll li jibdew djalogu dwar l-iffaċilitar tal-moviment ta' persuni, li, fuq talba ta' wahda mill-Partijiet, jista' jwassal, jekk il-kundizzjonijiet jippermettu, għall-konkluzjoni ta' ftehim dwar il-faċilitazzjoni tal-viża għaċ-ċittadini tal-Istati Membri u tat-Tajlandja.

ARTIKOLU 26

Kooperazzjoni Umanitarja

Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jikkooperaw aktar dwar il-kwistjonijiet kollha li jikkonċernaw il-kooperazzjoni u l-assistenza umanitarja, inklużi l-persuni spostati u l-appoġġ għall-bini tal-kapaċitajiet għall-uffiċjali li jaħdmu ma' persuni spostati fir-regjuni rispettivi tagħhom. Il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet għandha tiġi implimentata fuq bażi reċiprokament aċċettabbli u ta' każ b'każ, f'konformità mal-istandards internazzjonali rispettivi applikabbli għall-Partijiet u l-prinċipji umanitarji tal-umanità, l-imparzjalità, l-indipendenza u n-newtralità. Dawn l-isforzi jridu jkomplu jqisu perspettiva komprensiva u fehim tal-kawżi ewlenin tal-ispostament u t-tfittxija għal soluzzjonijiet sostenibbli. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jsaħħu r-rabta bejn l-aspett umanitarju u l-iżvilupp.

¹ Ir-Regolament (UE) 2016/1953 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

ARTIKOLU 27

Il-Ġlieda Kontra l-Kriminalità Organizzata u l-Korruzzjoni

Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata tranżnazzjonali, il-kriminalità ekonomika u finanzjarja, il-kriminalità serja¹ u l-korruzzjoni, u l-ġlieda kontra l-abbuż sesswali fuq it-tfal. Tali kooperazzjoni għandha l-għan b'mod partikolari li timplimenta u tippromwovi standards internazzjonali u strumenti legali rilevanti li għalihom il-Partijiet huma parti, bħall-UNTOC u l-Protokolli supplimentari tagħha u l-Konvenzjoni tan-NU kontra l-Korruzzjoni, adottata bir-Riżoluzzjoni tal-AĠNU Nru 58/4 tal-31 ta' Ottubru 2003.

ARTIKOLU 28

Kooperazzjoni fil-Prevenzjoni u l-Ġlieda kontra l-Hasil tal-Flus u l-Finanzjament tat-Terroriżmu

1. Il-Partijiet jaqblu dwar il-htieġa li jaħdmu lejn, u li jikkooperaw, f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti rispettivi tagħhom, filwaqt li jipprevjenu u jiġġieldu b'mod effettiv l-abbuż tas-sistemi finanzjarji tagħhom għall-finijiet tal-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu.

¹ Kif definit fl-Artikolu 2b tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Kriminalità Organizzata Tranżnazzjonali (UNTOC).

2. Il-Partijiet jaqblu li jimpenjaw ruĥhom li jiżviluppaw u jimplimentaw liġijiet, regoli u regolamenti biex jiġġieldu l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu, f'konformità mal-istandards żviluppati minn korpi internazzjonali attivi f'dan il-qasam, bħat-Task Force ta' Azzjoni Finanzjarja (FATF). Il-kooperazzjoni skont il-paragrafu 1 għandu jkollha wkoll l-għan li tippromwovi skambji ta' informazzjoni rilevanti f'konformità mal-liġijiet nazzjonali.

ARTIKOLU 29

Kooperazzjoni fil-qasam tal-Politika dwar id-Drogi

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw, f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti rispettivi tagħhom, biex jiżguraw approċċ komprensiv, ibbażat fuq l-evidenza, ibbilanċjat u integrat permezz ta' kooperazzjoni u koordinazzjoni effettivi bejn l-awtoritajiet kompetenti, inklużi dawk fis-setturi tas-saħħa, tal-gustizzja u tal-intern u setturi rilevanti oħra, bil-għan li jitnaqqsu l-provvista u t-traffikar tad-drogi illeċiti u d-domanda għalihom, kif ukoll l-impatt tagħhom fuq l-utenti tad-droga u fuq is-soċjetà ingenerali, u biex tinkiseb politika ta' prevenzjoni aktar effettiva dwar id-drogi u biex tiġi evitata d-devjazzjoni tal-prekursuri, inklużi l-“prekursuri disinjaturi”, użati għall-manifattura illeċita ta' drogi narkotiċi u sustanzi psikotropiċi u sustanzi psikoattivi godda.

2. Il-Partijiet għandhom jaqblu fuq mezzi ta' kooperazzjoni biex jilhqqu dawn l-oġettivi. L-azzjonijiet għandhom ikunu bbażati fuq prinċipji miftiehma b'mod komuni stabbiliti fil-konvenzjonijiet tan-NU dwar il-kontroll tad-droga u l-impenji internazzjonali kollha dwar il-kontroll tad-droga tal-Partijiet rispettivi.

3. Il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet ghandha tinkludi, *inter alia*, l-assistenza teknika u amministrattiva, it-taħriġ tal-persunal, ir-riċerka relatata mad-droga, il-kondiviżjoni tal-informazzjoni u l-esperjenzi dwar l-użu tat-teknoloġija tal-informazzjoni fl-oqsma tal-kontroll tad-droga, kif ukoll dwar approċċi innovattivi għall-politika dwar id-drogi, il-kooperazzjoni għidizzjarja u tal-infurzar tal-liġi, u l-prevenzjoni tad-devjazzjoni tal-prekursuri, inklużi l-“prekursuri disinjaturi”, użati għall-manifattura illeċita ta’ drogi narkotiċi u sustanzi psikotropiċi u sustanzi psikoattivi godda. Il-Partijiet jistgħu jaqblu li jinkludu oqsma ohra, bħall-iskambju tal-aħjar prattiki jew informazzjoni dwar il-prevenzjoni, it-trattament, ir-riabilitazzjoni, it-tnaqqis tal-ħsara u l-monitoraġġ tal-vizzju tad-droga, mediċini għas-sostituzzjoni tad-droga, kif ukoll miżuri addizzjonali biex tissaħħaħ il-kooperazzjoni fil-kontroll tal-prekursuri tad-droga, ix-xjenza forensika, investigazzjoni finanzjarja relatata mad-droga u żvilupp alternattiv.

TITOLU V

KOOPERAZZJONI F’SETTURI OHRAJN

ARTIKOLU 30

Drittijiet tal-Bniedem

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw fil-promozzjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, abbażi tal-prinċipju ta’ kunsens u rispett reċiproċi. Il-Partijiet għandhom irawmu djalogu regolari, sinifikanti u bbażat fuq firxa wiesgħa dwar id-drittijiet tal-bniedem.

2. Din il-kooperazzjoni tista' tinkludi, *inter alia*:
- (a) il-bini tal-kapaċitajiet dwar l-implimentazzjoni ta' strumenti internazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem applikabbli għall-Partijiet u dwar it-tishih tal-implimentazzjoni ta' pjanijiet ta' azzjoni relatati mad-drittijiet tal-bniedem;
 - (b) il-promozzjoni tad-djalogu u l-iskambji ta' kuntatti u informazzjoni dwar id-drittijiet tal-bniedem;
 - (c) it-tishih tal-kooperazzjoni kostruttiva bejn il-Partijiet fi hdan il-korpi tan-NU dwar id-drittijiet tal-bniedem.
3. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw dwar it-tishih tal-prinċipji demokratiċi, l-istat tad-dritt u l-governanza tajba. Tali kooperazzjoni tista' tinkludi:
- (a) it-tishih tal-kooperazzjoni bejn id-drittijiet nazzjonali u reġjonali tal-bniedem, l-istat tad-dritt u istituzzjonijiet relatati ma' governanza tajba;
 - (b) il-kollaborazzjoni u l-koordinazzjoni biex jissahhu l-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem u l-istat tad-dritt, inkluża l-ugwaljanza quddiem il-ligi, l-aċċess tan-nies għal għajjnuna legali effettiva u d-dritt għal proċess ġust, proċess dovut u aċċess għall-ġustizzja, f'konformità mal-obbligi tagħhom skont id-dritt internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem.

ARTIKOLU 31

Kooperazzjoni bejn is-Setturi Finanzjarji

Il-Partijiet jaqblu li jrawmu, skont il-htigijiet tagħhom u fil-qafas tal-programmi u l-leġislazzjoni rispettivi tagħhom, il-kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet finanzjarji.

ARTIKOLU 32

Djalogu dwar il-Politika Makroekonomika

Il-Partijiet jaqblu li jsaħħu d-djalogu bejn l-awtoritajiet tagħhom u jikkooperaw dwar il-kondiviżjoni tal-esperjenzi dwar il-politiki makroekonomiċi, b'mod partikolari f'oqsma ta' integrazzjoni ekonomika.

ARTIKOLU 33

Governanza Tajba fil-Qasam tat-Taxxa

Bil-ghan li jissahhu u jigu żviluppati attivitajiet ekonomiċi filwaqt li titqies il-htieġa li jigi żviluppat qafas regolatorju xieraq, il-Partijiet jirrikonoxxu u jimpenjaw ruhhom li jimplimentaw il-prinċipji ta' governanza tajba fil-qasam tat-taxxa, inklużi l-istandards globali dwar it-trasparenza fiskali u l-iskambju ta' informazzjoni, it-tassazzjoni ġusta u l-istandards minimi kontra l-Erożjoni tal-Bażi tat-Taxxa u Trasferiment tal-Profitti (BEPS). Il-Partijiet se jippromwovu governanza tajba fi kwistjonijiet tat-taxxa, itejbu l-kooperazzjoni internazzjonali fil-qasam tat-taxxa, jiżviluppaw miżuri għall-implimentazzjoni effettiva tal-prinċipji msemmija hawn fuq u jiffacilitaw il-ġbir tad-dhul mit-taxxa għall-finijiet tal-prevenzjoni tal-evażjoni u l-evitar tat-taxxa.

ARTIKOLU 34

Politika Industrijali u Kooperazzjoni mal-MSMEs

Il-Partijiet, filwaqt li jqisu l-politiki u l-oġettivi ekonomiċi rispettivi tagħhom, jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni fil-politika industrijali li tappoġġa attivitajiet produttivi inklużivi, sostenibbli u orjentati lejn l-iżvilupp, il-holqien ta' impjiegi decenti, l-intraprenditorija, il-kreattività u l-innovazzjoni kif ukoll ir-reżiljenza tal-katina tal-provvista u l-aċċess għall-finanzjament fl-oqsma kollha meqjusa xierqa, bil-ħsieb li jttejbu l-formalizzazzjoni u l-aċċess għas-swieq internazzjonali, il-kompetittività u t-tkabbir tal-intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju (MSME), *inter alia*, permezz ta':

- (a) l-iskambju ta' informazzjoni u esperjenzi fil-holqien ta' kundizzjonijiet qafas għat-titjib tal-kompetittività tal-MSMEs;

- (b) il-promozzjoni ta' kuntatti bejn l-operaturi ekonomiċi, l-inkoraġġiment ta' investimenti kongunti u t-twaqqif ta' impriżi kongunti u ta' networks ta' informazzjoni l-aktar permezz tal-programmi orizzontali eżistenti tal-UE, biex jiġu stimolati b'mod partikolari t-trasferimenti ta' soft u hard technology bejn is-sħab;
- (c) l-ġħoti ta' informazzjoni u l-istimolu tal-innovazzjoni u l-iskambju ta' prattiki tajbin dwar l-aċċess għall-finanzi u s-suq;
- (d) l-appoġġ għall-bini tal-kapaċitajiet għall-MSMEs sabiex ikunu jistgħu jiġu integrati aktar bla xkiel fl-ekonomija globali u fil-ktajjen tal-provvista;
- (e) l-iffaċilitar u l-appoġġ tal-attivitajiet stabbiliti mill-MSMEs tal-Partijiet;
- (f) il-promozzjoni tar-responsabbiltà u l-obbligu ta' rendikont soċjali korporattivi u l-inkoraġġiment ta' prattiċi kummerċjali responsabbli, inklużi l-konsum u l-produzzjoni sostenibbli.

ARTIKOLU 35

Facilitar tal-Kooperazzjoni Kummerċjali

Il-Partijiet għandhom jiffaċilitaw u jappoġġaw l-attivitajiet ta' kooperazzjoni rilevanti stabbiliti mis-setturi privati tagħhom.

ARTIKOLU 36

Kooperazzjoni dwar Teknoloġiji tal-Infurmazzjoni u l-Komunikazzjoni

1. Waqt li jirrikonoxxu li t-teknoloġiji tal-infurmazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT) huma elementi ewlenija tal-ħajja moderna u ta' importanza vitali għall-iżvilupp ekonomiku u soċjali, il-Partijiet jaqblu li jiskambjaw opinjonijiet dwar il-politiki rispettivi tagħhom f'dan il-qasam bil-ħsieb li jippromwovu l-iżvilupp ekonomiku u soċjali u d-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali.
2. Il-kooperazzjoni f'dan il-qasam għandha tagħmel enfasi, *inter alia*, fuq:
 - (a) il-partecipazzjoni fi djalogi reġjonali differenti dwar l-aspetti differenti tas-soċjetà tal-infurmazzjoni, b'mod partikolari l-politiki u r-regolamenti dwar il-komunikazzjoni elettronika inklużi s-servizz universali, il-liċenzjar u l-awtorizzazzjonijiet ġenerali, il-protezzjoni tad-*data* personali, u l-indipendenza u l-effiċjenza tal-awtoritajiet regolatorji;
 - (b) l-interkonnessjoni u l-interoperabilità tan-networks u s-servizzi ta' riċerka tal-Partijiet u tax-Xlokk tal-Asja;
 - (c) l-istandardizzazzjoni u t-tixrid ta' ICT ġodda;
 - (d) il-promozzjoni tal-kooperazzjoni fir-riċerka bejn il-Partijiet fil-qasam tal-ICT;

- (e) proġetti kongunti ta' riċerka fil-qasam tal-ICT, b'mod partikolari permezz ta' programmi qafas ta' riċerka tal-Unjoni. L-oqsma li ġejjin ikunu inklużi b'mod partikolari fil-kooperazzjoni bejn il-Partijiet: il-gvern elettroniku, l-applikazzjonijiet mobbli, l-animazzjoni u l-multimedia;
 - (f) il-kwistjonijiet u/jew l-aspetti ta' sigurtà tal-ICT, inklużi l-promozzjoni tas-sikurezza online, il-ġlieda kontra ċ-ċiberkriminalità, id-diżinformazzjoni u l-użu hażin tat-teknoloġija tal-informazzjoni u l-forom kollha ta' media elettronika;
3. Soġġetta għal-liġijiet u r-regolamenti rispettivi tal-Partijiet, għandha tiġi mhegga l-kooperazzjoni bejn in-negozji.
4. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw dwar iċ-ċibersigurtà permezz tal-iskambju ta' informazzjoni dwar strateġiji, politiki u l-aħjar prattiki f'konformità mal-leġiżlazzjoni u l-obbligi internazzjonali tagħhom.
5. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-iskambju ta' informazzjoni dwar iċ-ċibersigurtà fl-oqsma tal-edukazzjoni u t-taħriġ, l-inizjattivi ta' sensibilizzazzjoni, l-użu tal-istandards u l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi rispettivi tagħhom għall-finijiet tal-ġestjoni tar-riskju taċ-ċibersigurtà u ċ-ċibersigurtà tal-prodotti u tas-servizzi tal-ICT, inkluża ċ-ċertifikazzjoni taċ-ċibersigurtà, kif ukoll politiki relatati dwar ir-riċerka u l-iżvilupp.

ARTIKOLU 37

Kooperazzjoni fix-Xjenza, it-Teknoloġija u l-Innovazzjoni

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkoperaw fl-oqsma kollha tax-xjenza, tat-teknoloġija u tal-innovazzjoni f'oqsma ta' interess reċiproku, filwaqt li jqisu l-politiki rispettivi tagħhom. Il-kooperazzjoni se ssahha l-appoġġ għal inizjattivi multilaterali u reġjonali ta' riċerka u innovazzjoni biex jinkisbu soluzzjonijiet godda għall-isfidi ekoloġiċi, digitali, tas-saħħa, soċjali u tal-innovazzjoni. Se jkunu meħtieġa azzjonijiet kongunti b'mod partikolari biex jiġu evitati kriżijiet futuri tas-saħħa globali, speċjalment mard infettiv emergenti, u għal impenn kongunt biex tinbena dinja aktar sana, sikura, ġusta u sostenibbli. L-oqsma ta' kooperazzjoni jistgħu jkopru, *inter alia*, is-sejba ta' soluzzjonijiet għall-isfidi globali bħat-tibdil fil-klima, il-kriżi tal-bijodiversità, it-tniġġis, it-tnaqqis tar-riżorsi, jew il-mard infettiv, inkluż f'sitwazzjonijiet ta' kriżi, u soluzzjonijiet li jippermettu t-tranzizzjonijiet ekoloġiċi u digitali. Jenhtieg li l-inizjattivi juru tmexxija globali fuq l-ambizzjonijiet klimatiċi u ambjentali.
2. L-għanijiet ta' tali kooperazzjoni għandhom ikunu biex:
 - (a) tippromwovi l-kontinwità tal-programmi tax-xjenza, tat-teknoloġija u tal-innovazzjoni, u tappoġġa l-iżvilupp ekonomiku, soċjetà bbażata fuq l-għarfien, il-kwalità tal-ħajja u l-ambjent sostenibbli;
 - (b) tinkoraġġixxi l-iskambju ta' informazzjoni u ta' għarfien dwar ix-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni, speċjalment dwar l-implimentazzjoni ta' politiki u ta' programmi;

- (c) tippromwovi relazzjonijiet dejjiema bejn il-komunitajiet xjentifiċi, iċ-ċentri ta' riċerka, l-universitajiet u l-industriji tal-Partijiet;
- (d) tippromwovi l-iżvilupp tar-riżorsi umani;
- (e) tippromwovi riċerka kongunta fil-kooperazzjoni xjentifika u teknoloġika u tippromwovi l-aċċess ekwu għar-riżultati tar-riċerka, is-shubija fihom, u s-sjieda kongunta tagħhom f'konformità mar-regoli tad-DPI, kif ukoll valuri u prinċipji kondiviżi u kundizzjonijiet ta' qafas miftiehma.

3. Il-kooperazzjoni għandha tiegħu l-forma ta' proġetti ta' riċerka kongunta u skambji, laqgħat u taħriġ għax-xjenzati permezz ta' skemi ta' mobbiltà internazzjonali, li jipprevedu l-akbar tixrid possibbli tar-riżultati tar-riċerka. Kwalunkwe proprjetà intellettuali li tirriżulta minn riċerka u attivitajiet kongunti għandha tigi kondiviża fuq termini miftiehma b'mod reċiproku.

4. F'din il-kooperazzjoni, il-Partijiet għandhom jiffavorixxu l-partecipazzjoni tal-aġenziji governattivi, tal-istituzzjonijiet ta' edukazzjoni għolja, taċ-ċentri ta' riċerka u tas-setturi produttivi rispettivi tagħhom, b'mod partikolari l-SMEs.

5. Il-Partijiet jaqblu li jagħmlu l-isforzi kollha biex iżidu s-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku dwar il-possibbiltajiet offruti mill-programmi ta' kooperazzjoni tagħhom fix-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni.

ARTIKOLU 38

Tibdil fil-Klima

1. Il-Partijiet iqisu li t-tibdil fil-klima jirrappreżenta theddida ezistenzjali għall-umanità u jtennu l-impenn tagħhom li jsaħħu r-rispons globali għal din it-theddida. Il-Partijiet jafferma mill-ġdid l-impenn tagħhom li jilhq u l-oġettivi u l-għanijiet tal-UNFCCC u tal-Ftehim ta' Pariġi. Għaldaqstant, kull Parti għandha timplimenta b'mod effettiv il-UNFCCC u l-Ftehim ta' Pariġi.
2. Il-Partijiet għandhom l-għan li jsaħħu r-rispons globali għat-tibdil fil-klima u l-impatt tiegħu. Il-Partijiet għandhom itejbu wkoll il-kooperazzjoni dwar politiki li jgħinu jimmitigaw it-tibdil fil-klima u biex jadattaw għall-impatti negattivi tat-tibdil fil-klima, inkluża ż-żieda fil-livell tal-baħar, u biex jistabbilixxu l-ekonomiji tagħhom, inklużi l-flussi finanzjarji, lejn emissjonijiet baxxi tal-gassijiet serra u żvilupp reziljenti għat-tibdil fil-klima, f'konformità mal-Ftehim ta' Pariġi.
3. L-għanijiet ta' tali kooperazzjoni għandhom ikunu biex:
 - (a) issaħħaħ il-kapaċità u l-abilità li jiġu indirizzati l-isfidi tat-tibdil fil-klima, abbażi tal-htigijiet nazzjonali u b'rispons għalihom;
 - (b) issaħħaħ il-bini tal-kapaċitajiet fl-implimentazzjoni tal-kontributi stabbiliti fil-livell nazzjonali (NDCs) u tal-pjan nazzjonali ta' adattament (NAPs) u miżuri oħra ta' mitigazzjoni f'oqsma ta' interess reċiproku biex jiġi appoġġat it-tkabbir sostenibbli u b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju;

- (c) tippromwovi l-kooperazzjoni u d-djalogu dwar il-finanzjament għall-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima u dwar l-iżvilupp ta' mekkaniżmi finanzjarji biex jiġi indirizzat it-tibdil fil-klima, inkluż l-involviment tas-settur privat;
- (d) tadatta għall-impatt negattiv tat-tibdil fil-klima, inkluża l-integrazzjoni ta' miżuri ta' adattament fl-istrateġiji ta' żvilupp u fl-ippjanar tal-Partijiet fil-livelli kollha;
- (e) tippromwovi l-kooperazzjoni dwar l-attivitajiet ta' riċerka u żvilupp u t-teknoloġiji ta' mitigazzjoni u ta' adattament;
- (f) tippromwovi s-sensibilizzazzjoni, inkluż għall-popolazzjonijiet l-aktar vulnerabbli u għal dawk li jgħixu f'żoni vulnerabbli, tiffaċilita l-partecipazzjoni tal-pubbliku b'reazzjoni għat-tibdil fil-klima, u tintegra analiżi dwar l-implikazzjonijiet tal-ġeneru tat-tibdil fil-klima f'dan ir-rigward;
- (g) tippromwovi l-kooperazzjoni u d-djalogu dwar l-iżvilupp ta' strumenti ekonomiċi biex jindirizzaw it-tibdil fil-klima bħall-ipprezzar tal-karbonju, u oħrajn kif xieraq;
- (h) tippromwovi l-iżvilupp ta' strateġiji ta' tnaqqis u ta' ġestjoni tar-riskju ta' diżastri inkluż għal żoni u komunitajiet vulnerabbli.

ARTIKOLU 39

Energija

1. Il-Partijiet jimpenjaw ruhhom li jtejbu l-kooperazzjoni fis-settur tal-enerġija bil-ħsieb li:
 - (a) jiżguraw aċċess universali għal servizzi tal-enerġija għall-but ta' kulhadd, affidabbli u sostenibbli u jżidu b'mod sostanzjali is-sehem tal-enerġija rinnovabbli fit-taħlita globali tal-enerġija;
 - (b) jiżviluppaw forom ġodda, sostenibbli, innovattivi u rinnovabbli ta' enerġija, inklużi l-bijofjuwils u l-bijomassa, l-enerġija eolika u solari u ġeotermali kif ukoll il-ħolqien tal-enerġija idroelettrika, filwaqt li jinnotaw l-importanza tad-diversifikazzjoni tal-provvisti tal-enerġija biex tissaħħaħ is-sigurtà tal-enerġija;
 - (c) jappoġġaw l-iżvilupp ta' politiki sabiex jagħmlu l-enerġija rinnovabbli iżjed kompetittiva;
 - (d) jiksibu l-użu razzjonali tal-enerġija u jtejbu l-effiċjenza enerġetika kemm min-naħa tal-provvista kif ukoll tad-domanda billi jippromwovu l-effiċjenza tal-enerġija fil-produzzjoni tal-enerġija, it-trasport, id-distribuzzjoni u l-użu aħħari;
 - (e) irawmu l-kooperazzjoni fit-teknoloġija tal-enerġija nadifa, inkluż permezz ta' kooperazzjoni fir-riċerka, b'mod partikolari dwar l-enerġija rinnovabbli, il-ħżin tal-enerġija u d-dekarbonizzazzjoni tal-użu tal-fjuwils fossili;
 - (f) jippromwovu ħolqien tal-enerġija b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju li jikkontribwixxi għal tranżizzjoni tal-enerġija nadifa f'konformità mal-oġettivi tal-Ftehim ta' Pariġi;

- (g) isahhu l-bini tal-kapaċitajiet u jippromwovu l-investiment fl-infrastrutturi tal-enerġija u fit-teknoloġiji tal-enerġija nadifa filwaqt li jqisu l-prinċipju tat-trasparenza;
- (h) jippromwovu l-kompetizzjoni u klima ta' investiment favorevoli fis-suq tal-enerġija.

2. Għal dawn il-finijiet, il-Partijiet jaqblu li jippromwovu kuntatti u riċerka kongunta għall-benefiċċju reċiproku tagħhom, inkluż permezz ta' kooperazzjoni reġjonali fl-enerġija. Bl-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli u l-Ftehim ta' Pariġi bħala l-qafas generali li jiggwida s-shubija, il-Partijiet jinnotaw il-htieġa li jiġu indirizzati r-rabtiet bejn l-aċċess affordabbli għal servizzi ta' enerġija nadifa u l-iżvilupp sostenibbli. Dawn l-attivitajiet jistgħu jiġu promossi, *inter alia*, f'kooperazzjoni mal-Inizjattiva tal-Unjoni Ewropea dwar l-Enerġija.

ARTIKOLU 40

Trasport

1. Il-Partijiet jagħmlu hilitom li jikkooperaw fl-oqsma rilevanti tal-politika tat-trasport bil-għan li jippromwovu t-trasport sostenibbli, kif ukoll infrastruttura ta' kwalità, affidabbli, sostenibbli u reżiljenti, inkluża l-infrastruttura reġjonali u transfruntiera, f'konformità mal-istandards u l-prinċipji internazzjonali rilevanti li huma applikabbli għaž-żewġ Partijiet, itejbu l-moviment tal-merkanzija u tal-passiġġieri, jappoġġaw l-iżvilupp ekonomiku u l-benesseri tal-bniedem, b'enfasi fuq aċċess għall-but ta' kulhadd u ekwu għal kulhadd, filwaqt li jippromwovu s-sikurezza u s-sigurtà marittimi u tal-avjazzjoni, jippromwovu l-protezzjoni ambjentali, u jżidu l-effiċjenza tas-sistemi tat-trasport tagħhom.

2. Il-kooperazzjoni bejn il-Partijiet f'dan il-qasam għandu jkollha l-għan li tippromwovi:
- (a) l-iskambju ta' informazzjoni dwar il-politiki u l-prattiki tat-trasport rispettivi tagħhom, speċjalment fir-rigward ta' sistemi tat-trasport urban u pubbliku sikuri, għall-but ta' kulhadd, aċċessibbli u sostenibbli għal kulhadd, b'attenzjoni speċjali għall-htigijiet ta' dawk f'sitwazzjonijiet vulnerabbli (inklużi n-nisa, it-tfal, il-persuni b'diżabilità u l-persuni akbar fl-età), it-trasport fuq l-art, it-trasport bil-baħar, it-trasport bl-ajru, il-logistika tat-trasport u l-interkonnessjoni u l-interoperabbiltà tan-networks tat-trasport multimodali;
 - (b) l-użu ċivili ta' sistemi globali ta' navigazzjoni bis-satellita, b'enfasi fuq kwistjonijiet regolatorji, industrijali u dawk marbuta mal-iżvilupp tas-suq li huma ta' interess reċiproku; f'dan ir-rigward, se jitqies l-użu tas-sistema globali Ewropea ta' navigazzjoni bis-satellita biex jiġu mmassimizzati l-benefiċċji għaž-żewġ Partijiet;
 - (c) djalogu mmirat biex itejjeb is-sikurezza tal-avjazzjoni, tan-networks tal-infrastruttura tat-trasport bl-ajru u tal-operazzjonijiet għal moviment rapidu, effiċjenti, sostenibbli, sikur u sigur tan-nies u tal-merkanzija, u biex jeżamina l-possibbiltajiet għal aktar żvilupp tar-relazzjonijiet fil-qasam tat-trasport bl-ajru. Jenhtieg li l-kooperazzjoni fl-avjazzjoni ċivili tiġi promossa aktar.

- (d) dialogu fil-qasam tas-servizzi tat-trasport bil-baħar f'oqsma ta' interess reċiproku li jkollu l-ghan b'mod partikolari: li jiffacilita u jikkoopera dwar l-eliminazzjoni tal-ostakoli kollha li jistgħu jxekklu l-iżvilupp tal-kummerċ bil-baħar u jtejjeb il-kundizzjonijiet li bihom jitwettqu l-operazzjonijiet tat-trasport tal-merkanzija bil-baħar bejn il-portijiet tal-Partijiet; li jipprovdi aċċess mhux ristrett għal kummerċ internazzjonali u transfruntier fuq bażi kummerċjali; li jsaħħaħ il-kompetittività tas-settur tat-trasport bil-baħar tal-Partijiet; u li jagħti trattament mhux diskriminatorju lil bastimenti li jtajru l-bandiera ta' Stat Membru jew tat-Tajlandja, rispettivament, jew operati minn ċittadini jew kumpaniji tal-Parti l-oħra meta mqabbla mat-trattament mogħti lill-bastimenti tagħha stess rigward l-aċċess għall-portijiet, is-servizzi awżiljarji u s-servizzi portwarji, inkluż ir-rwol tat-trasport bil-baħar fl-iżvilupp ta' katina tat-trasport effiċjenti;
- (e) li jimplimenta standards dwar is-sigurtà, is-sikurezza, u l-prevenzjoni tat-tniġġis tal-baħar kif ukoll it-tnaqqis tiegħu, speċjalment fir-rigward tat-trasport bil-baħar, f'konformità mal-konvenzjonijiet internazzjonali applikabbli għall-Partijiet, inkluża l-kooperazzjoni fil-fora internazzjonali adatta mmirata sabiex jiġi żgurat infurzar aħjar tar-regolamenti internazzjonali.

ARTIKOLU 41

Turiżmu

1. Iggwidati mil-linji gwida internazzjonali rilevanti għat-turiżmu sostenibbli, il-Partijiet għandu jkollhom l-għan li jtejbu l-iskambju ta' informazzjoni u jistabbilixxu l-aħjar prattika sabiex jiżguraw żvilupp ibbilanċjat ta' turiżmu sostenibbli li jgħalluq l-impjiegi u jippromwovi l-kultura u l-prodotti lokali, u jippromwovu l-iżvilupp ta' għodod għall-monitoraġġ tal-impatti tal-iżvilupp sostenibbli fuq it-turiżmu sostenibbli.
2. Il-Partijiet jaqblu li jiżviluppaw kooperazzjoni dwar is-salvagwardja u l-massimizzazzjoni tal-potenzjal tal-wirt naturali u kulturali, billi jimmitigaw l-impatti negattivi tat-turiżmu, b'mod partikolari l-isfruttament tal-bnedmin, speċjalment tat-tfal, fi kwalunkwe forma, billi jirrispettaw l-organizmi selvaġġi, il-flora, il-bijodiversità u l-ekosistemi, u billi jsaħħu l-kontribut pożittiv tan-negozju tat-turiżmu għall-iżvilupp sostenibbli tal-komunitajiet lokali, *inter alia*, billi jiżviluppaw turiżmu sostenibbli, filwaqt li jirrispettaw l-integrità u l-interessi tal-komunitajiet lokali u tradizzjonali, u jtejbu t-taħriġ fl-industrija tat-turiżmu.

ARTIKOLU 42

Edukazzjoni u Kultura

1. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni fil-qasam tal-edukazzjoni u tal-kultura, li tkun tirrispetta kif xieraq id-diversità tagħhom, bil-għan li jiżdied il-fehim reċiproku u l-għarfien tal-kulturi rispettivi tagħhom.

2. Il-Partijiet jimpenjaw ruhhom li jieħdu miżuri xierqa biex jippromwovu l-kontribut tal-edukazzjoni u l-kultura għat-taħriġ fl-iżvilupp sostenibbli u l-iskambji kulturali u biex iwettqu inizzjattivi kongunti f'dawn l-oqsma, inkluża l-organizzazzjoni kongunta ta' avvenimenti kulturali. F'dan ir-rigward, il-Partijiet jaqblu wkoll li jkomplu jappoġġaw l-attivitajiet tal-Fondazzjoni Asja-Ewropa (ASEF).
3. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw mill-qrib f'fora internazzjonali rilevanti, bħall-Organizzazzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Edukazzjoni, ix-Xjenza u l-Kultura (UNESCO), sabiex itejbu l-preservazzjoni tal-wirt kulturali tangibbli u intangibbli, b'mod partikolari fil-kuntest tal-Konvenzjoni dwar il-Protezzjoni tal-Patrimonju Dinji Kulturali u Naturali, adottata mill-Konferenza Ġenerali tal-UNESCO fis-16 ta' Novembru 1972 u mill-Konvenzjoni għall-Ħarsien tal-Patrimonju Kulturali Intangibbli, adottata mill-Konferenza Ġenerali tal-UNESCO fis-17 ta' Ottubru 2003, filwaqt li jagħtu importanza lill-promozzjoni tad-diversità kulturali għall-iżvilupp tal-arti u tal-ekonomija kreattiva bbażata fuq l-għarfien.
4. Barra minn hekk, il-Partijiet għandhom jinkoraġġixxu miżuri mfassla biex joħolqu rabtiet bejn l-aġenziji speċjalizzati rispettivi tagħhom u biex jinkoraġġixxu skambji ta' informazzjoni, għarfien espert, studenti, persunal akkademiku, esperti, u jippromwovu aktar ir-rabtiet bejn il-gruppi ta' riflessjoni. Fil-kooperazzjoni tagħhom u fl-użu ta' riżorsi tekniċi, għandu jittiehed vantaġġ mill-faċilitajiet offriti mill-programmi tal-Unjoni fl-Asja tax-Xlokk fil-qasam tal-edukazzjoni u l-kultura kif ukoll mill-esperjenza li l-Partijiet kisbu f'dan il-qasam. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jintensifikaw il-kooperazzjoni fl-edukazzjoni għolja u jippromwovu l-implimentazzjoni tal-programm Erasmus+, kif ukoll li jiskambjaw l-aħjar prattiki fil-qasam tal-politiki dwar iż-żgħażaġh u l-hidma fost iż-żgħażaġh.

ARTIKOLU 43

Ambjent u Riżorsi Naturali

1. Il-Partijiet jaqblu dwar il-ħtieġa li jikkooperaw dwar il-protezzjoni tal-ambjent u lejn ekonomiji b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju, reżiljenti, effiċjenti fir-riżorsi u ċirkolari, inkluża l-bijoeconomija, id-diżakkoppjar tat-tkabbir ekonomiku mid-degradazzjoni ambjentali, u li jikkonservaw u jimmaniġġjaw, b'mod sostenibbli, ir-riżorsi naturali u jrawmu d-diversità bijoloġika bħala bażi għall-iżvilupp tal-ġenerazzjonijiet attwali u dawk futuri.
2. Il-Partijiet jaqblu li l-kooperazzjoni dwar ir-riżorsi ambjentali u naturali għandha tippromwovi l-użu effiċjenti tar-riżorsi, il-konservazzjoni u t-titjib tal-ambjent sabiex jintlaħaq żvilupp sostenibbli. Fit-twettiq tal-kooperazzjoni tagħhom, il-Partijiet se jaħdmu lejn l-implimentazzjoni tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli u l-implimentazzjoni effettiva tal-ftehimiet ambjentali multilaterali rilevanti, inkluż il-Ftehim ta' Pariġi.
3. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jaħdmu sabiex ikomplu u jsaħħu l-kooperazzjoni tagħhom fil-programmi reġjonali dwar l-ambjent, b'mod speċifiku fir-rigward ta':
 - (a) il-promozzjoni tas-sensibilizzazzjoni dwar l-ambjent u tal-governanza ambjentali tajba inkluża l-partecipazzjoni mtejbja u sinifikattiva tal-komunitajiet lokali fil-protezzjoni ambjentali u fl-isforzi għall-iżvilupp sostenibbli;

- (b) it-tranzizzjoni lejn ekonomija ċirkolari biex jiġu żgurati konsum u produzzjoni sostenibbli, tiġi mmassimizzata l-effiċjenza tar-riżorsi, u jiġi mminimizzat il-ħolqien tal-iskart, b'mod partikolari l-iskart tal-plastik, għall-prevenzjoni tat-tniġġis tal-plastik u tal-mikroplastiks fil-baħar;
- (c) l-integrazzjoni tal-valuri tal-ekosistema u tal-bijodiversità fl-ippjanar nazzjonali u lokali, fl-istrategiji u fil-kontijiet għat-tnaqqis tal-faqar, u l-promozzjoni tal-implimentazzjoni ta' ftehimiet ambjentali multilaterali rilevanti, inkluż dwar il-bijodiversità u l-kummerċ internazzjonali tal-organismi selvaġġi;
- (d) il-protezzjoni, il-konservazzjoni u r-restawr tal-art u tal-ħamrija u l-ġestjoni sostenibbli tal-art biex tinkiseb dinja newtrali għad-degradazzjoni tal-art;
- (e) il-kooperazzjoni lejn il-ġestjoni sostenibbli tal-foresti u t-titjib tal-governanza tal-foresti, inklużi l-kontributi għall-kooperazzjoni reġjonali biex jiġu miġġielda l-qtugħ illegali tas-siġar għall-injam u l-kummerċ assoċjat tiegħu, id-deforestazzjoni u d-degradazzjoni tal-foresti, inkluż permezz tal-promozzjoni ta' ktajjen tal-provvista mingħajr deforestazzjoni, il-promozzjoni tal-konservazzjoni, l-afforestazzjoni, ir-riforestazzjoni, ir-restawr u t-titjib tal-ħażniet ta' karbonju tal-foresti. Din tista' tinkludi l-konkluzjoni ta' Ftehim ta' Shubija Volontarja dwar Infurzar tal-Liġi, Tmexxija u Kummerċ fis-Settur Forestali;
- (f) il-ġestjoni effettiva tal-parks nazzjonali u l-identifikazzjoni u l-protezzjoni ta' żoni ta' bijodiversità rikka u ta' ekosistemi fragli, b'attenzjoni dovuta għall-komunitajiet lokali li jgħixu f'dawk iż-żoni jew qribhom u speċijiet mhedda u fil-periklu;

- (g) il-protezzjoni u l-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi kostali u tal-baħar inklużi ż-żoni u l-ambjent protetti tal-baħar;
- (h) il-prevenzjoni tal-moviment transfruntier illegali ta' sustanzi kimiċi, skart solidu u elettroniku u skart tal-baħar, sustanzi li jnaqqsu l-ożonu, u speċijiet mhedda u fil-periklu; il-prevenzjoni tat-tniġġis tal-ilma, tal-ħamrija, tal-arja u tal-istorbju;
- (i) l-iżgurar ta' mmaniġġjar tas-sustanzi kimiċi u tal-iskart inklużiv, reżiljenti u ambjentalment korrett;
- (j) il-promozzjoni ta' kooperazzjoni dwar il-ġestjoni sostenibbli tal-ilma u tas-sanitazzjoni biex jiġu żgurati d-disponibbiltà, il-kwalità u l-effiċjenza tal-ilma;
- (k) il-promozzjoni tal-ekoinnovazzjoni u tat-teknoloġiji nodfa, biex jiġu promossi u użati teknoloġiji ambjentali, prodotti u servizzi sostenibbli, inkluż permezz ta' inċentivi fiskali u finanzjarji xierqa;
- (l) il-promozzjoni tal-użu tas-sistemi ta' osservazzjoni tad-Dinja dwar kwistjonijiet ambjentali, kif ukoll il-bini tal-kapaċitajiet u l-kondiviżjoni tal-esperjenzi relatati.

ARTIKOLU 44

Governanza tal-Oċeani

1. Il-Partijiet għandhom isahħu d-djalogu u l-kooperazzjoni dwar kwistjonijiet ta' governanza tal-oċeani bil-għan li jippromwovu l-konservazzjoni fit-tul u l-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi ħajjin tal-baħar u tal-ekosistemi tal-baħar.
2. Il-Partijiet għandhom itejbu l-kooperazzjoni dwar il-konservazzjoni, il-ġestjoni u l-isfruttament sostenibbli tar-riżorsi ħajjin tal-baħar kif definiti fil-Konvenzjoni tan-NU dwar il-Liġi tal-Baħar tal-1982 (UNCLOS), adottata mit-Tielet Konferenza dwar il-Liġi tal-Baħar fl-10 ta' Diċembru 1982, u l-Kodiċi ta' Kondotta għal Sajd Responsabbli tal-FAO, adottat mir-Riżoluzzjoni tal-Konferenza tal-FAO Nru 4/95 tal-31 ta' Ottubru 1995. Il-Partijiet jimpenjaw ruħhom li jikkooperaw fil-promozzjoni tal-implimentazzjoni tal-oġettivi tal-Ftehim tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Implimentazzjoni tad-Dispożizzjonijiet tal-UNCLOS relatati mal-Konservazzjoni u l-Ġestjoni tal-Istokkijiet tal-Ħut Transżonali b'Miżuri Internazzjonali ta' Konservazzjoni u ta' Ġestjoni minn Bastimenti tas-Sajd fl-Ibħra Miftuħa.
3. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jikkooperaw:
 - (a) fil-promozzjoni tal-implimentazzjoni tal-Ftehim tal-FAO dwar Miżuri tal-Istat tal-Port li jimpedixxu, jiskoraġġixxu u jeliminaw is-sajd illegali, mhux irrappurtat u mhux irregolat (IUU);

- (b) mal-Organizzazzjonijiet Reġjonali tal-Ġestjoni tas-Sajd (RFMOs) jew mal-Arranġamenti li għalihom huma membri, osservaturi, jew partijiet mhux kontraenti li jikkooperaw, u fi hdanhom, bil-għan li jiġu promossi l-konservazzjoni u l-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi ħajjin tal-baħar u l-ekosistemi tagħhom;
- (c) dwar il-ġlieda kontra s-sajd IUU u attivitajiet relatati mas-sajd b'miżuri komprensivi, effettivi u trasparenti, inkluż permezz tal-kondiviżjoni tal-esperjenza, il-promozzjoni tal-bini tal-kapaċitajiet u l-iskambju ta' informazzjoni dwar attivitajiet ta' sajd IUU, fejn xieraq, filwaqt li jitqiesu l-kunfidenzjalità tad-*data* u l-liġijiet domestiċi;
- (d) fil-promozzjoni tal-prinċipji u d-drittijiet fundamentali fuq il-post tax-xogħol fis-settur tas-sajd u tal-frott tal-baħar u fl-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni dwar ix-Xogħol fis-Sajd Nru 188 tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO), li saret f'Ġinevra fit-30 ta' Mejju 2007;
- (e) dwar l-iżvilupp ta' akkwakultura tal-baħar sostenibbli u responsabbli, inkluż dwar l-implimentazzjoni tal-oġettivi u l-prinċipji tal-Kodiċi ta' Kondotta għal Sajd Responsabbli tal-FAO;
- (f) dwar it-tnaqqis tal-pressjonijiet fuq l-oċeani, *inter alia*, permezz tal-ġlieda kontra l-iskart u t-tniġġis tal-baħar, inkluż minn sorsi bbażati fuq l-art u bbażati fuq il-bastimenti, kif ukoll attivitajiet tal-bniedem b'rabta mal-baħar skont l-obbligi internazzjonali applikabbli għall-Partijiet, u permezz ta' miżuri ta' adattament u ta' mitigazzjoni biex tissaħħaħ ir-reżiljenza tal-oċeani u tal-komunitajiet kostali għat-tibdil fil-klima.

ARTIKOLU 45

Agrikoltura, Bhejjem, Sajd u Żvilupp Rurali

1. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu d-djalogu fir-rigward tal-agrikoltura, tal-bhejjem, tas-sajd u tal-iżvilupp rurali. Il-Partijiet se jiskambjaw informazzjoni u jiżviluppaw kooperazzjoni fir-rigward:
 - (a) tal-politika agrikola u l-perspettiva internazzjonali dwar l-agrikoltura b'mod ġenerali;
 - (b) tal-promozzjoni u l-faċilitazzjoni tal-kummerċ agrikolu, inkluż il-kummerċ tal-pjanti, tal-annimali, tal-annimali akkwatiċi u tal-prodotti tagħhom;
 - (c) tal-politika dwar l-iżvilupp fiż-żoni rurali, inklużi riżorsi u inputs produttivi oħra, għarfien, servizzi finanzjarji, swieq u opportunitajiet għaż-żieda fil-valur u l-impjiegi mhux agrikoli;
 - (d) tal-politika dwar il-pjanti, l-annimali, il-prodotti tal-annimali akkwatiċi inklużi skemi tal-kwalità agrikola bħall-indikazzjonijiet ġeografiċi u l-produzzjoni organika, kif ukoll il-kooperazzjoni dwar Prattiki Agrikoli Tajbin;
 - (e) tal-promozzjoni ta' sistemi ta' ċertifikazzjoni u akkreditazzjoni tal-agrikoltura organika u produzzjoni agrikola sostenibbli.

2. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni teknoloġika, il-bini tal-kapaċitajiet jew kwalunkwe forma oħra ta' kooperazzjoni li żżid il-produttività, il-produzzjoni sikura u sostenibbli u l-prattiki reżiljenti fl-agrikoltura, fil-bhejjem, fis-sajd u fiż-żoni tal-iżvilupp rurali, u li ttejjeb it-tnejn, il-prevenzjoni, l-identifikazzjoni, ir-rispons u l-kontroll tal-pjanti, tal-annimali, u tal-mard zoonotiku f'konformità mal-approċċ Saħħa Wahda u mal-istandards internazzjonali.
3. Il-Partijiet jaqblu li jheggu lis-setturi pubbliċi u privati jiddiskutu u jiskambjaw informazzjoni dwar in-negozju, inklużi avvenimenti ta' tqabbil tan-negozju u ta' promozzjoni tal-kummerċ għall-prodotti agrikoli.

ARTIKOLU 46

Saħħa

1. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw u jikkondividu l-esperjenza u l-aħjar Prattiki fis-settur tas-saħħa bil-ghan li jsaħħu l-attivitajiet fl-oqsma tar-riċerka, jindirizzaw it-theddid minn mard ewlieni mhux komunikabbli u minn mard komunikabbli, inkluża l-pandemija tal-COVID-19, u t-tishih tal-kopertura universali tas-saħħa, kif ukoll tas-servizzi tas-saħħa, inklużi s-servizzi tal-kura tas-saħħa sesswali u riproduttiva. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jiskambjaw fehmiet u l-aħjar Prattiki dwar kwistjonijiet regolatorji rilevanti għall-farmaċewtiċi u l-apparat mediku.

2. Il-kooperazzjoni għandha sseħħ prinċipalment permezz ta' fora internazzjonali, inkluża l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa, u inizjattivi multilaterali, f'oqsma:

- (a) bħar-riċerka kongunta u l-iżvilupp ta' programmi vertikali ewlenin tas-saħħa; ir-riċerka kongunta permezz ta' inizjattivi multilaterali bħall-Alleanza Globali għall-Mard Kroniku u l-Kollaborazzjoni Globali fir-Riċerka għat-Thejjija għall-Mard Infettiv;
- (b) bħal-bini tal-kapaċitajiet u l-iżvilupp tar-riżorsi umani;
- (c) bħal ftehimiet internazzjonali fis-settur tas-saħħa.

ARTIKOLU 47

Impjiegi u Affarijiet Soċjali

1. Il-Partijiet jaqblu li jsaħħu l-kooperazzjoni u jippromwovu l-assistenza teknika fil-qasam tal-impjiegi u l-affarijiet soċjali, inkluża l-kooperazzjoni dwar il-koeżjoni reġjonali u soċjali, is-saħħa u s-sikurezza fuq il-post tax-xogħol, l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-paga ugwali għax-xogħol ta' valur ugwali, l-apprendiment tul il-ħajja u l-iżvilupp tal-ħiliet, il-protezzjoni soċjali u x-xogħol decenti, bil-għan li tissaħħaħ id-dimensjoni soċjali tal-globalizzazzjoni.

2. Il-Partijiet jafferaw mill-ġdid il-hteġa li jappoġġaw il-proċess tal-globalizzazzjoni li huwa ta' benefiċċju għal kulhadd u li jippromwovu impjieg sħiħ u produttiv u xogħol deċenti bħala element ewlieni tal-iżvilupp sostenibbli u t-tnaqqis tal-faqar, kif approvat mill-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli, id-Dikjarazzjoni tal-ILO dwar il-Ġustizzja Soċjali għal Globalizzazzjoni Ġusta, adottata f'Ġinevra fl-10 ta' Ġunju 2008, u d-Dikjarazzjoni taċ-Ċentenarju tal-ILO għall-Futur tax-Xogħol, adottata f'Ġinevra fl-21 ta' Ġunju 2019. Il-Partijiet għandhom iqisu l-karatteristiċi rispettivi u n-natura differenti tas-sitwazzjonijiet ekonomiċi u soċjali tagħhom.

3. Il-Partijiet jafferaw mill-ġdid l-impenji rispettivi tagħhom li jippromwovu u jimplimentaw b'mod effettiv l-istandards soċjali u tax-xogħol rikonoxxuti internazzjonalment, u li jirrispettaw, jippromwovu u jwettqu fil-prattika l-prinċipji u d-drittijiet fundamentali fuq il-post tax-xogħol kif stabbiliti fid-Dikjarazzjoni tal-ILO dwar il-Prinċipji u d-Drittijiet Fundamentali fuq ix-Xogħol, adottata f'Ġinevra fl-18 ta' Ġunju 1998 u emendata fl-10 ta' Ġunju 2022. Il-Partijiet jaqblu li jikkooperaw u li jipprovdu assistenza teknika bil-ġħan li jaħdmu lejn ir-ratifika u l-implimentazzjoni tal-Konvenzjonijiet fundamentali tal-ILO kif ukoll li jikkooperaw dwar il-promozzjoni tar-ratifika u l-implimentazzjoni ta' Konvenzjonijiet aġġornati oħra tal-ILO kif xieraq, inkluż fir-rigward tal-vjolenza u l-fastidju fid-dinja tax-xogħol.

4. Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu l-kooperazzjoni bejn il-gvern u s-sħab soċjali fl-oqsma tal-impjiegi u l-affarijiet soċjali kif ukoll l-iskambji ta' informazzjoni dwar l-impjiegi, is-saħħa u s-sikurezza fuq il-post tax-xogħol, l-ispezzjonijiet tax-xogħol u d-djalogu soċjali dwar il-protezzjoni soċjali u tax-xogħol.

5. Il-kooperazzjoni skont dan l-Artikolu tista' tinkludi, *inter alia*, programmi u proġetti speċifiċi, kif miftiehem b'mod reċiproku, kif ukoll djalogu, kooperazzjoni u inizjattivi dwar suġġetti ta' interess komuni fil-livell bilaterali jew multilaterali, bħall-ASEM, UE- ASEAN u l-ILO.

ARTIKOLU 48

Statistika

Il-Partijiet jaqblu li jippromwovu, f'konformità mal-attivitajiet eżistenti ta' kooperazzjoni statistika bejn l-Unjoni u l-ASEAN, il-kooperazzjoni fl-armonizzazzjoni tal-metodi u l-prattika statistiċi inklużi l-ġbir, l-ipproċessar, l-analizi u t-tixrid tal-istatistika biex tiżdied id-disponibbiltà ta' *data* ta' kwalità għolja-, f'waqtha, rilevanti u ta' *data* aggregata aktar dettaljata, u b'hekk ikunu jistgħu jużaw, fuq bażi aċċettabbli b'mod reċiproku, statistika dwar il-kummerċ ta' merkanzija u servizzi u, b'mod aktar ġenerali, dwar kwalunkwe qasam ieħor kopert minn dan il-Ftehim li huwa adatt għall-ipproċessar statistiku. Il-Partijiet jenfasizzaw l-importanza tad-*data* u l-istatistika għall-implimentazzjoni tal-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli.

ARTIKOLU 49

Socjetà Ċivili

Il-Partijiet jirrikonoxxu r-rwol u l-kontribut tas-socjetà ċivili, speċjalment l-akkademiċi, is-shab soċjali, kif ukoll ir-rabtiet bejn il-gruppi ta' riflessjoni u s-shab soċjali, fil-proċess ta' djalogu u kooperazzjoni skont dan il-Ftehim u jaqblu li jinkoraġġixxu u jippromwovu djalogu effettiv mas-socjetà ċivili, u jippromwovu l-partecipazzjoni effettiva u kostruttiva tagħhom kif ukoll shubijiet bejn diversi partijiet ikkonċernati.

TITOLU VI

MEZZI TA' KOOPERAZZJONI

ARTIKOLU 50

Riżorsi għall-Kooperazzjoni

1. Il-Partijiet jaqblu li jagħmlu disponibbli r-riżorsi xierqa, inklużi l-mezzi finanzjarji, sa fejn ir-riżorsi u r-regolamenti rispettivi tagħhom jippermettu, sabiex jissodisfaw l-oġettivi tal-kooperazzjoni stabbiliti f'dan il-Ftehim.

2. Il-Partijiet għandhom jinkoraġġixxu lill-Bank Ewropew tal-Investiment biex ikompli bl-operazzjonijiet tiegħu fit-Tajlandja, f'konformità mal-proċeduri u l-kriterji tal-finanzjament tagħha.

ARTIKOLU 51

Kooperazzjoni fl-Iżvilupp ta' Pajjiżi Terzi

1. Il-Partijiet jaqblu li jistabbilixxu djalogu regolari dwar il-programmi ta' żvilupp rispettivi tagħhom f'pajjiżi terzi.

2. Il-Partijiet jaqblu wkoll li jikkooperaw f'azzjonijiet kongunti mmirati biex jipprovdu assistenza għall-iżvilupp sostenibbli lil pajjiżi ġirien tat-Tajlandja u lil hinn minnha, f'setturi rilevanti għall-kooperazzjoni trilaterali. L-oqsma ta' kooperazzjoni għandhom jiġu ddeterminati mis-sħab kollha involuti, abbażi tal-htigijiet tal-pajjiżi benefiċjarji, il-kapaċità u l-għarfien espert tal-UE u tat-Tajlandja, u għandhom jiġu deċiżi fuq bażi *ad hoc*.

TITOLU VII

QAFAS ISTITUZZJONALI

ARTIKOLU 52

Il-Kumitat Kongunt

1. Huwa hawnhekk stabbilit Kumitat Kongunt, li huwa magħmul minn rappreżentanti taż-żewġ Partijiet fuq l-oġġla livell possibbli, li l-kompiti tiegħu għandhom ikunu li:
 - (a) jiżgura l-funzjonament tajjeb u l-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim;
 - (b) jistabbilixxi prijoritajiet fir-rigward tal-ghanijiet ta' dan il-Ftehim;
 - (c) jagħmel rakkomandazzjonijiet għall-promozzjoni tal-oġġettivi ta' dan il-Ftehim;
 - (d) isib soluzzjoni, fejn applikabbli, għal kwalunkwe differenza jew divergenza li tirriżulta mill-interpretazzjoni, l-implimentazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim f'konformità mal-Artikolu 55;
 - (e) jeżamina l-informazzjoni kollha ppreżentata minn kwalunkwe waħda mill-Partijiet fir-rigward ta' nuqqas ta' ssodisfar tal-obbligi, u jwettaq konsultazzjonijiet mal-Parti l-oħra biex ifittex soluzzjoni amikevoli u reċiprokament aċċettabbli għall-Partijiet f'konformità mal-Artikolu 55;

2. Il-Kumitat Kongunt għandu normalment jiltaqa' mhux inqas minn kull sentejn f' Bangkok u fi Brussell alternattivament, f'data li tigi deċiża bi ftehim reċiproku. Jistgħu jsiru wkoll laqgħat straordinarji tal-Kumitat Kongunt bi ftehim bejn il-Partijiet. Il-Kumitat Kongunt għandu jitmexxa b'mod alternattiv minn kull waħda mill-Partijiet. L-agenda għal-laqgħat tal-Kumitat Kongunt għandha tigi stabbilita bi ftehim bejn il-Partijiet.
3. Il-Kumitat Kongunt jista' jistabbilixxi gruppi ta' hidma speċjalizzati sabiex jgħinuh fil-prestazzjoni tal-kompiti tiegħu. Dawn il-gruppi ta' hidma għandhom jagħmlu rapporti dettaljati dwar l-attivitajiet tagħhom li jiġu sottomessi lill-Kumitat Kongunt f'kull waħda mil-laqgħat tiegħu.
4. Il-Partijiet jaqblu li għandu jkun ukoll ix-xogħol tal-Kumitat Kongunt li jiżgura l-funzjonament xieraq ta' kwalunkwe ftehim settorjali jew protokoll konkluż jew li jkun se jiġi konkluż bejn il-Partijiet.
5. Il-Kumitat Kongunt għandu jadotta r-regoli tiegħu ta' proċedura.

TITOLU VIII

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

ARTIKOLU 53

Klawżola dwar Żviluppi Futuri

1. Il-Partijiet jistgħu, b'kunsens reċiproku, jespandu dan il-Ftehim bil-ħsieb li jkabbru l-livell ta' kooperazzjoni, anke billi jissupplimentawh permezz ta' ftehimiet jew protokolli dwar oqsma, setturi jew attivitajiet speċifiċi. Dawn il-ftehimiet jew protokolli speċifiċi għandhom ikunu parti integrali mir-relazzjonijiet bilaterali generali bejn il-Partijiet u għandhom ikunu soġġetti għal qafas istituzzjonali komuni.
2. Fir-rigward tal-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim, kwalunkwe waħda mill-Partijiet tista' tressaq suggerimenti għat-tkabbir tal-ambitu tal-kooperazzjoni, filwaqt li tittieħed inkunsiderazzjoni l-esperjenza li tkun inkisbet mill-applikazzjoni tiegħu.

ARTIKOLU 54

Ftehimiet Ohra

1. Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet rilevanti tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, la dan il-Ftehim u l-ebda azzjoni li tittiehed bis-saħħa tiegħu ma għandhom b'xi mod jaffettwaw is-setgħat tal-Istati Membri biex iwettqu attivitajiet ta' kooperazzjoni bilaterali mat-Tajlandja jew biex jikkonkludu, fejn xieraq, ftehimiet godda ta' kooperazzjoni mat-Tajlandja.
2. Dan il-Ftehim ma għandux jaffettwa l-applikazzjoni jew l-implimentazzjoni ta' impenji meħuda mill-Partijiet rispettivi f'relazzjoni ma' partijiet terzi.
3. Xejn f'dan il-Ftehim ma għandu jipprekludi lil Parti milli tiegħu kwalunkwe azzjoni, inkluża azzjoni għas-soluzzjoni tat-tilwim, fl-ambitu ta' kwalunkwe ftehim internazzjonali iehor li għalih iż-żewġ Partijiet ikunu parti.

ARTIKOLU 55

Twettiq tal-Obbligi

1. Il-Partijiet għandhom jiehdu kwalunkwe miżura ġenerali jew speċifika meħtieġa għat-twettiq tal-obbligi tagħhom skont dan il-Ftehim. Huma għandhom jaraw li l-oġettivi stipulati fil-Ftehim jintlahqu.

2. Skont l-Artikolu 52(1)(d), kwalunkwe Parti tista' tirreferi lill-Kumitat Kongunt kwalunkwe divergenza fl-applikazzjoni jew fl-interpretazzjoni ta' dan il-Ftehim.
3. Jekk xi waħda mill-Partijiet tqis li l-Parti l-oħra ma ssodisfatx kwalunkwe wiehed mill-obbligi tagħha fl-ambitu ta' dan il-Ftehim, hija tista' tiehu miżuri adatti f'konformità mad-dritt internazzjonali.
4. Qabel ma tiehu l-miżuri xierqa msemmija fil-paragrafu 3 hawn fuq, hlief fil-każijiet imsemmija fil-paragrafu 5, tali Parti għandha tippreżenta lill-Kumitat Kongunt l-informazzjoni rilevanti kollha meħtieġa għal eżami bir-reqqa tas-sitwazzjoni bil-għan li tinstab soluzzjoni aċċettabbli għall-Partijiet. Il-Partijiet għandhom jorganizzaw konsultazzjonijiet taħt l-awspicji tal-Kumitat Kongunt. F'każ li l-Kumitat Kongunt ma jkunx jista' jilhaq soluzzjoni reċiprokament aċċettabbli, tali Parti tista' tiehu miżuri xierqa.
5. Jekk kwalunkwe Parti jkollha raġunijiet serji biex tikkunsidra li l-Parti l-oħra tkun naqset milli tissodisfa b'mod sostanzjali kwalunkwe wiehed mill-obbligi li huma deskritti bħala elementi essenzjali fl-Artikoli 1(1) u 3(1), hija għandha tinnotifika minnufih lill-Parti l-oħra b'dan in-nuqqas ta' konformità. Fuq talba ta' kwalunkwe waħda mill-Partijiet, il-Kumitat Kongunt, jew kif miftiehem b'mod ieħor mill-Partijiet, għandu jwettaq konsultazzjonijiet urgenti f'perjodu ta' mhux aktar minn 30 jum għal eżami dettaljat ta' kwalunkwe aspett, jew bażi tal-miżura, bil-ħsieb li tinstab soluzzjoni aċċettabbli għall-Partijiet. Wara dan il-perjodu, il-Parti notifikanti tista' tapplika miżuri xierqa.

6. Huma u jintgħażlu l-miżuri xierqa għandha tinghata prijorità lil dawk li l-inqas ifixxlu l-funzjonament ta' dan il-Ftehim jew, skont il-każ, ta' kwalunkwe ftehim ieħor. Dawn il-miżuri għandhom ikunu ta' natura temporanja u proporzjonati għall-ksur bil-għan li jinkoraġġixxu t-twettiq eventwali tal-obbligi. Għall-finijiet tal-paragrafu 4, “miżuri xierqa” jistgħu jinkludu s-sospensjoni, parzjalment jew kompletament, ta' dan il-Ftehim. Għall-finijiet tal-paragrafu 5, “miżuri xierqa” jistgħu jinkludu s-sospensjoni, parzjalment jew kompletament, ta' dan il-Ftehim jew ta' kwalunkwe ftehim speċifiku msemmi fl-Artikolu 53(1).

Id-deċiżjoni ta' sospensjoni tittiehed minn kull Parti f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti rispettivi tagħhom.

7. Kull Parti tista' titlob lill-Kumitat Kongunt jirrieżamina ċ-ċirkostanzi li wasslu għall-applikazzjoni ta' miżuri xierqa, bil-għan li tinstab soluzzjoni aċċettabbli reċiprokament għaž-żewġ Partijiet. Il-Parti li tiegħu l-miżuri xierqa għandha tirtirahom hekk kif ikun ġustifikat.

ARTIKOLU 56

Faċilitazzjoni

Sabiex tigi ffaċilitata l-kooperazzjoni fil-qafas ta' dan il-Ftehim, il-Partijiet jaqblu li jagħtu l-faċilitajiet meħtieġa lill-uffiċjali u lill-esperti involuti fl-implimentazzjoni tal-kooperazzjoni implimentattiva għat-twettiq tal-funzjonijiet tagħhom, f'konformità mal-liġijiet, ir-regoli u r-regolamenti rispettivi tagħhom.

ARTIKOLU 57

Applikazzjoni Territorjali

Dan il-Ftehim għandu japplika, minn naha waħda, għat-territorji li fihom japplikaw it-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea taht il-kundizzjonijiet stipulati f'dawk it-Trattati, u, min-naha l-oħra, għat-territorju tat-Tajlandja.

ARTIKOLU 58

Definizzjoni tal-Partijiet

Għall-finijiet ta' dan il-Ftehim, "il-Partijiet" għandha tfisser l-Unjoni jew l-Istati Membri tagħha, jew l-Unjoni u l-Istati Membri tagħha, f'konformità mas-setgħat rispettivi tagħhom, minn naha waħda, u t-Tajlandja, min-naha l-oħra.

ARTIKOLU 59

Dhul fis-Sehh u Applikazzjoni Provvizorja

1. Dan il-Ftehim għandu jidhol fis-sehh fit-tletin (30) jum wara d-data li fiha l-aħħar Parti tkun innotifikat lill-Parti l-oħra dwar it-tlestija tal-proċeduri legali interni rispettivi tagħha neċessarji għal dak il-ghan.

2. Minkejja l-paragrafu 1, it-Tajlandja u l-Unjoni Ewropea jistgħu japplikaw dan il-Ftehim b'mod provvizorju, kompletament jew parzjalment, f'konformità mal-proċeduri interni rispettivi tagħhom, sakemm jidhol fis-seħh.
3. Tali applikazzjoni provvizorja għandha tidhol fis-seħh tletin (30) jum wara d-data li fiha:
 - (a) L-Unjoni Ewropea tkun innotifikat lit-Tajlandja dwar it-tlestija tal-proċeduri meħtieġa, filwaqt li tkun indikat il-partijiet ta' dan il-Ftehim li għandhom jiġu applikati b'mod provvizorju; u
 - (b) It-Tajlandja tkun innotifikat lill-Unjoni Ewropea dwar it-tlestija tal-proċeduri meħtieġa, filwaqt li tkun aċċettat il-partijiet tal-Ftehim li jenħtieġ li jiġu applikati b'mod provvizorju.
4. Kwalunkwe Parti tista' tinnotifika lill-Parti l-oħra bil-miktub bl-intenzjoni tagħha li ttemm l-applikazzjoni provvizorja ta' dan il-Ftehim. It-terminazzjoni għandha tidhol fis-seħh tletin (30) jum mid-data tal-wasla ta' tali notifika.
5. Għad-dispożizzjonijiet f'dan il-ftehim li jiġu applikati b'mod provvizorju, id-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim għandu jinftehem li jirreferi għad-data tal-applikazzjoni provvizorja kif stabbilit fil-paragrafu 3.

Il-Kumitat Kongunt u korpi oħrajn stabbiliti skont dan il-Ftehim jistgħu jeżerċitaw il-funzjonijiet tagħhom matul l-applikazzjoni provviżorja ta' dan il-Ftehim sal-punt li dawn il-funzjonijiet ikunu neċessarji sabiex tiġi żgurata l-applikazzjoni provviżorja ta' dan il-Ftehim. Kwalunkwe deċiżjoni adottata fit-tweġġ tal-funzjonijiet tagħhom ma tibqax effettiva jekk l-applikazzjoni provviżorja ta' dan il-Ftehim tiġi tterminata f'konformità mal-paragrafu 4.

ARTIKOLU 60

Durata u Terminazzjoni

1. Dan il-Ftehim huwa validu għal perjodu ta' hames (5) snin. Huwa għandu jiġi estiż b'mod awtomatiku għal perjodi suċċessivi oħra ta' sena, sakemm waħda mill-Partijiet ma tinnotifikax lill-Parti l-oħra bil-miktub, sa sitt (6) xhur qabel it-tmiem ta' kwalunkwe perjodu ta' sena sussegwenti, dwar l-intenzjoni tagħha li ma testendix dan il-Ftehim.
2. Dan il-Ftehim jista' jintemm minn kwalunkwe waħda mill-Partijiet b'avviż bil-miktub lill-Parti l-oħra. It-terminazzjoni għandha tidhol fis-seħh sitt (6) xhur wara li l-Parti l-oħra tkun irċeviet in-notifika. Din it-terminazzjoni ma għandhiex taffettwa l-proġetti għaddejjin bħalissa li nbdew skont dan il-Ftehim qabel il-wasla tan-notifika.

ARTIKOLU 61

Emendi

Kwalunkwe emenda għal dan il-Ftehim għandha ssir bi ftehim bejn il-Partijiet. Kwalunkwe emenda għandha ssir effettiva biss wara li l-aħħar Parti tkun innotifikat lill-Parti l-oħra li l-formalitajiet kollha mehtieġa jkunu tlestew.

ARTIKOLU 62

Dikjarazzjonijiet Kongunti

Id-Dikjarazzjonijiet Kongunti annessi ma' dan il-Ftehim għandhom jiffurmaw parti integrali minn dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 63

Notifiki

In-notifiki magħmula f'konformità mal-Artikolu 59 għandhom isiru lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea u lill-Ministeru tal-Affarijiet Barranin tat-Tajlandja, rispettivament.

ARTIKOLU 64

Testi Awtentiċi

Dan il-Ftehim għe miktub bil-lingwa Bulgara, Kroata, Ċeka, Daniża, Netherlandiża, Ingliża, Estonjana, Finlandiża, Françiża, Ġermaniża, Griega, Ungeriża, Irlandiża, Taljana, Latvjana, Litwana, Maltija, Pollakka, Portugiża, Rumena, Slovakka, Slovena, Spanjola, Żvediża u Tajlandiża, u kull wieħed minn dawn it-testi huwa ugwalment awtentiku.

Magħmul fi [...] nhar [...]

DIKJARAZZJONI KONGUNTA DWAR L-ARTIKOLU 5
(RETI SERJI TA' THASSIB INTERNAZZJONALI)

Kemm l-Istati Membri kif ukoll it-Tajlandja huma firmatarji tal-Istatut ta' Ruma tal-Qorti Kriminali Internazzjonali, li jikkostitwixxi żvilupp importanti għas-sistema tal-ġustizzja internazzjonali u l-funzjonament effettiv tagħha. L-Istatut ta' Ruma jistipula li l-ġenocidju, ir-reati kontra l-umanità u r-reati tal-gwerra huma reati serji ta' thassib internazzjonali.

DIKJARAZZJONI KONGUNTA DWAR L-ARTIKOLU 23
(KOOPERAZZJONI ĠUDIZZJARJA U LEGALI)

Il-Gvern Rjali Tajlandiż għandu jipproċedi b'kull mezz f'konformità mal-liġijiet tiegħu biex jiżgura li l-persuna ma tingħatax is-sentenza tal-mewt, u jekk il-Qorti tagħti sentenza tal-mewt, il-Gvern Rjali Tajlandiż għandu jissottometti rakkomandazzjoni għal Maħfra Rjali.
